

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 23 APRIL 2024

Vergaderzaal 3

3. Beantwoorden door het college van artikel 40-vragen RvO van de fractie SP over Situatie vrouwenopvang Dordrecht - Antwoordbrief artikel 40/41

Voorzitter: Mevrouw Van Engelen

Raadsgriffier: De heer Boogaard

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Aarden (Partij voor de Dieren)

Dhr. Van Dam Timmers (CDA)

Dhr. Droog (CU/SGP)

Mevr. Van Engelen (GroenLinks)

Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)

Dhr. De Heer (CU/SGP)

Mevr. Kamphuis (SP)

Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)

Mevr. Kruger (GroenLinks)

Dhr. Kuhlmann (VVD)

Dhr. Van Pelt (FvD)

Dhr. Safranti (DENK)

Mevr. Stevens (PvdA)

Mevr. Striebeck (VSP)

Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouders: wethouder P. Heijkoop

De voorzitter: O. Ik deed het maar twee keer maar hij ging drie keer af. Goedenavond allemaal, welkom bij de oordeelsvormende vergadering betreft de situatie in de vrouwenopvang in Dordrecht. Mijn naam is Yara Van Engelen, ik ben vanavond jullie voorzitter. We hebben voorafgaand aan deze vergadering twee keer een beeldvormende vergadering gehad, één keer met insprekers en vorige week hebben we een uitgebreide presentatie gehad over wat er allemaal nodig is om een veilige vrouwenopvang tot stand te brengen. Vanavond gaan we met elkaar in debat en gaan we ook de portefeuillehouder horen. Voordat we beginnen met het voorstelrondje wil ik even iets aan de commissie voorleggen. Er is namelijk al wat vordering op dit onderwerp, de wethouder die is er al mee bezig. Ik wil voorstellen om eventjes te beginnen met een korte update van de wethouder zodat de commissie ook helemaal op de hoogte is wat de stand van zaken nu is. Naar aanleiding daarvan de eerste termijn in te gaan en met elkaar het debat te voeren en nog eventuele vragen aan de wethouder te stellen. Is de commissie akkoord? Ja? O, ik heb met ... De wethouder die heeft mij net gezegd dat die het binnen vijf minuten kan.

Drie varianten, we konden kiezen tussen vijf, tien en vijftien dus ik heb op mandaat van de commissie gekozen voor vijf en dat gaan we proberen vol te houden. Precies, we

gaan timen. Maar eerst het officiële voorstelrondje voor het verslag en dan begin ik aan mijn linkerkzijde bij de wethouder.

De heer Heijkoop: Peter Heijkoop namens het college.

De heer Van Dam Timmers: Jan Van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer Aarden: Tristan Aarden, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Van Pelt: Dirk Van Pelt, Forum voor Democratie.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

Mevrouw De Groot: Megan De Groot, Beter Voor Dordt.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter Voor Dordt.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

De heer De Heer: Robert De Heer, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Stevens: Inge Stevens, Partij van de Arbeid.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

De voorzitter: Dank jullie wel. Dan gaan we nu naar de wethouder voor de stand van zaken en dan gaan we daarna verder. Mijnheer Heijkoop, aan u het woord.

De heer Heijkoop: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, dank ook voor de gelegenheid om even uw commissie kort van een update te voorzien. Ook wel goed denk ik omdat u vorige week een beeldvormende sessie hebt gehad en daar ook al is aangegeven ook vanuit de ambtelijke organisatie dat er een bestuurlijk overleg ook op de rol stond. Dat heeft plaatsgevonden afgelopen vrijdag. Hebben we uitvoerig gesproken over waar we nu staan. Daar was de bestuurder van SMO Safegroup bij aanwezig, ook de cliëntenraad en ook twee collega's uit de regio, wethouders uit Zwijndrecht en Gorinchem.

Omdat zoals vorige week ook is aangegeven, dit is een regionale verantwoordelijkheid waarbij wij als centrumgemeente wel altijd vooraan hebben gestaan om deze voorziening te huisvesten en dat ook passend vinden vanuit onze rol als centrumgemeente. We hebben in dat overleg de stand van zaken besproken. Ook even

een aantal misverstanden uit de weg geruimd ook richting de cliëntenraad want er waren wat beelden ontstaan die niet helemaal correct waren. Die zijn vorige week ook al voor een deel weerlegt. Dat ging bijvoorbeeld over de financiën. Nou, dat is hier geen onderwerp van gesprek. De volledige subsidieaanvraag is gewoon gehonoreerd ook. Er zijn nog extra middelen vrijgemaakt ook om de beveiliging op een hoger niveau te brengen. Dus daar zat het hem helemaal niet op. Ook goed om, nou, we hebben ook besproken dat een aantal zaken die ook zijn aangegeven, ja, dat zit hem echt ook in de rol tussen de huurder en de verhuurder en die kunnen nu ook al opgepakt worden. We hebben wel aangeboden om met Safegroup het gesprek met Woonbron ook aan te gaan omdat dat wellicht behulpzaam is om een aantal zaken versneld verbeterd te krijgen. Het belangrijkste is dat er perspectief is op een nieuwe locatie. Die wens die ligt er nadrukkelijk vanuit Safegroup, ook vanuit de gemeente. Uw raad heeft daar ook een keer een bezoek gebracht en ook geconstateerd dat het eigenlijk niet zo'n fijne plek is. Het laat onverlet dat het best mogelijk is om die plek wat fijner te maken binnen de huidige mogelijkheden maar je krijgt het nooit als een plek die je eigenlijk vindt dat het zou moeten zijn om vrouwen op een goede manier en veilige manier op te kunnen vangen en weer perspectief te kunnen bieden. We hebben een aantal locaties al de revue laten passeren. Een hele concrete locatie heeft de Safegroup van gezegd van, ja, dat is het toch niet voor ons. We hebben nu een andere locatie op het oog wat echt wel een mooie strategische vastgoedpositie van de gemeente is. Ik kan er helaas nog niet nu niet zoveel meer over zeggen. Ik ben met collega De Jonge zijn we in gesprek om die locatie te verwerven en dat zou zeker mogelijkheden bieden. We gaan vooral met Safegroup goed in gesprek wat zij nodig hebben, wat hun programma van eisen is, wat zij passend vinden vanuit hun expertise wat prettig is. Dan hebben we deze locatie op het oog en zij waren daar in eerste aanleg ook positief over de potentie van deze plek, ook omdat het relatief snel zal kunnen. Ik heb met de collega's uit Gorinchem en Zwijndrecht besproken of we het zoekgebied mogen verbreden, mocht het onverhoopt niet lukken, om ook geen tijd te verliezen. Zij hebben allebei aan mij aangegeven dat er ook in hun gemeentegrenzen gekeken mag worden. Dus mocht daar een mooie positie beschikbaar zijn waar ze naartoe kunnen verhuizen, is dat ook nog een optie. Dat vind ik belangrijk om te benadrukken omdat je wilt eigenlijk meerdere ijzers in het vuur hebben. Want als een locatie afvalt, dan wil je niet weer helemaal opnieuw moeten beginnen. Dus we gaan parallel aan elkaar een aantal locaties op een rij zetten en we hopen heel snel wel tot een goede keuze te kunnen komen. Waarbij we, nou ja, het programma van eisen vanuit Safegroup heel serieus nemen want niet elke locatie is zomaar geschikt. Ja, dat even wat betreft de aftrap van vijf minuten, voorzitter.

De voorzitter: Nou, wethouder, ik ga u mededelen, het was drie minuten en dertig seconden dus dat vind ik heel erg knap. Daarin hebben we dus gehoord dat er zicht is op een nieuwe locatie en dat er zelfs gesproken is om in andere gemeentes te kijken als het toch niet gaat worden.

En dat het ook de eisen van de Safegroup die we vorige week hebben gehoord met de beeldvormende sessie, dat die daar ook in mee worden genomen. Dan gaan we nu naar de eerste termijn van de commissie. Vorige week hebben wij drie politieke vragen opgesteld. We hebben daar al nu al een klein beetje iets over gehoord dus ik zou u meegeven, nou, als u al antwoord heeft op de politieke vragen in ieder geval van wat u wilde horen van de portefeuillehouder, dan kunt u die weglaten. Maar verder moeten wij

natuurlijk het gesprek met elkaar aan. Dus welke partij mag ik als eerst het woord geven? De heer Kuhlmann van de VVD.

De heer Kuhlmann: Ja, dank u, voorzitter. Het is goed dat er aandacht is voor de zorgelijke veiligheidssituatie in en rond de Short Stay Facility. Mijn fractiegenoot John Van der Net heeft in december vorig jaar al opgeroepen om de overlast aan te pakken, nadat we hier zorgelijke signalen over ontvingen van buurtbewoners. Ik herinner me ook de VSP die er later aandacht voor heeft gevraagd en nu ook de SP. Ook de ervaringen van de vrouwen in de vrouwenopvang in de Short Stay Facility getuigen van een zorgelijke veiligheidssituatie in de SSF. Er zijn andere gebruikers van de SSF die zich te buiten gaan aan vandalisme, geweld en verstoring van de openbare orde, zo schrijven de vrouwen in hun brief aan de gemeenteraad. Deze raddraaiers en overlastgevers verpesten het voor alle overige gebruikers van de SSF en voor de buurtbewoners in Wielwijk. Wethouder Heijkoop noemde in een interview met RTV Dordrecht afgelopen februari daarna bommeldingen en wapenbezit in de SSF. De vrouwenopvang zit al 25 jaar op die plek en wat ons betreft is het eigenlijk de omgekeerde wereld als de vrouwen van de vrouwenopvang nu halsoverkop hun heil ergens anders moeten zoeken. Het zijn de overlastgevers die keihard moeten worden aangepakt. Iedereen begrijpt dat er flinke stappen nodig zijn om de veiligheid van de SSF te verbeteren en wij willen dat de wethouder daar zijn aandacht op richt. Het is nodig dat er één verantwoordelijke komt voor de rust en orde in het gebouw met korte lijntjes naar de politie ...

De voorzitter: De heer Kuhlmann, u wordt geïnterrumpeerd in uw stukje geschiedenis en oordeelsvorming. De heer Van Dam Timmers van het CDA.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Ja ik zie de heer Kuhlmann een verhaal houden waarin die vooral raddraaiers en zo betitelt. Maar ik vraag me af, hoor ik dan tussen de regels door dat u er niet voor bent om de vrouwenopvang op een andere locatie te realiseren of heb ik u niet goed gehoord?

De voorzitter: De heer Kuhlmann, VVD.

De heer Kuhlmann: Daar kom ik zo op. Het is in de eerste plaats van belang om de veiligheid nu en daar op die plek te verbeteren. Wat ik zei, het is nodig dat er één verantwoordelijke komt voor de rust en orde in het gebouw met korte lijntjes naar de politie. Wij vroegen daar al om in onze artikel 40-vragen van december vorig jaar. Daarnaast, pardon, moet er veel meer cameratoezicht komen in en om het gebouw zoals de vrouwen ook vragen in hun brief aan de gemeenteraad. De verdieping van de vrouwenopvang in de SSF moet apart worden afgesloten.

De voorzitter: Mevrouw Stevens van Partij van de Arbeid.

Mevrouw Stevens: Ja, dank u wel. Nou, ik heb een vraag. U geeft aan van, er moeten meer camera's komen. Maar ik sluit me ook wel aan bij de woorden van de heer Van Dam Timmers omdat mijn vraag ook is, geeft u nou aan dat de vrouwen die daar opgevangen worden daar niet meer moeten zijn of wel moeten zijn? Want u weet ook dat het voor die vrouwen een stuk veiligheid is.

De voorzitter: Kunt u het via de voorzitter doen, alstublieft?

Mevrouw Stevens: Sorry. Het is weer mijn eerste keer dus het is even inkomen.

De voorzitter: Ja, dat dacht ik even inkomen, ja. Bij deze. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Nou, zoals u weet, de vrouwenopvang zit daar ook al jarenlang net zo goed als heel veel andere groepen. Het is van belang om die veiligheidssituatie waar meerdere partijen eerder om hebben gevraagd, dat die echt verbeterd dan wordt. Vandaar dat ik een aantal hele concrete punten noem. De verdieping van de vrouwenopvang in de SSF moet apart worden afgesloten waarbij alle vrouwen en de brandweer een eigen tag krijgen. In de hal, de liften, de gangen en de tuin van de SSF moet een zero tolerance beleid komen voor alcohol en drugs. En het bestaande alcoholverbod bij het winkelcentrum Wielwijk dient te worden uitgebreid met de Tromtuinen, de kinderspeelplaats en de directe omgeving van de SSF. Ik ben ook benieuwd, wanneer kunnen we de resultaten verwachten van het onderzoek naar zo'n uitbreiding van het alcoholverbod dat het college heeft toegezegd in antwoord op onze vragen?

Mevrouw Kruger: Voorzitter?

De voorzitter: Ik heb eerst nog een interruptie openstaan van mevrouw Kamphuis. Gaat uw gang.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Buiten dat die afdeling een erg depressief, klein en benauwd hok is vraag ik mij af hoe de heer Kuhlmann zich afvraagt, die cameratoezicht, die wordt nou ook gedaan door Woonbron maar hun zijn daar niet echt voor opgeleid. Hoe ziet de heer Kuhlmann dit?

De voorzitter: Hoe gaat u het cameratoezicht inrichten, mijnheer Kuhlmann?

De heer Kuhlmann: Nou, wat ik als eerste punt rondom de veiligheidsverbetering, er moet één aanspreekpunt komen. Eén verantwoordelijke die dan bijvoorbeeld ook natuurlijk toezicht kan houden op die kamer. Want als ze niet uitgelezen worden heeft het natuurlijk ook geen zin. Er moet gewoon echt, moeten hele grote stappen gezet worden rondom de veiligheid in dat gebouw. Dat heeft meerdere redenen, dat gaat natuurlijk om de vrouwenopvang. Maar wat denk ik goed is om te realiseren, in dat gebouw zitten ook ouders die daar een appartementje huren zonder dat ze een achtergrond hebben met huiselijk geweld. Dus op een andere verdieping maar die hebben natuurlijk evengoed er belang bij dat die veiligheid er is. Datzelfde geldt voor ...

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann, ik hoor wat u zegt. Toch wil ik u erop aandringen om het vanavond echt over de vrouwenopvang te hebben. Omdat we het ook over een potentiële nieuwe locatie hebben en niet zozeer over de hele Short Stay Facility of de wijk daaromheen.

De heer Kuhlmann: Nou, dat ... Maar goed, ik wil graag, mag ik verder gaan? Ja? O, pardon.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ik vroeg specifiek over de camera's, die mensen hebben geen opleiding ervoor. Nu vraag ik via de voorzitter aan de heer Kuhlmann van, hoe richt u dat in? Want je moet wel een opleiding hebben tot cameratoezicht, je mag dat niet zomaar doen.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Nou, een hele goede suggestie van mevrouw Kamphuis. Je moet dat ... Wij vinden het belangrijk dat je dat doet en dan is het ook van belang dat je dat goed doet. Alle suggesties en ideeën om dat goed te doen zijn van harte welkom dus helemaal mee eens.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, voordat u verder gaat, er staan nog een paar interrupties open.

De heer Kuhlmann: Oké.

De voorzitter: Mevrouw Kruger, GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben heel erg onder de indruk hoe de heer Kuhlmann zich echt druk maakt om de vrouwen in de vrouwenopvang en ze wil beschermen tegen alle kwaad wat buiten rondwaart. Niet alleen in de vrouwenopvang zelf maar ook daarbuiten. Dankzij, de voorzitter heeft al aangegeven, laten we het vooral nu over de vrouwenopvang hebben. Ik heb de wethouder ook horen zeggen van dat juist de Safegroup ook heel goed kan aangeven samen met de cliëntenraad waar de vrouwen behoefte aan hebben. Dus op de nieuwe locatie en ik mag aannemen ook op de oude locatie. Want cameratoezicht is een ding maar mij bekruipt het nou een beetje alsof we er een soort gevangenis van maken waar die vrouwen dan zodra ze naar binnen gaan er niet meer bijna uitkomen. Ja, ze hebben een tag en niemand kan er in ieder geval in. Ook vrouwen in een vrouwenopvang hebben toch wel behoefte aan een beetje vrijheidsbeweging om in en uit te lopen, de kinderen die erbij zijn. Dus ik denk dat we niet op de stoel moeten gaan zitten ...

De voorzitter: Wat wordt uw vraag aan de VVD?

Mevrouw Kruger: Nou, daar kom ik bij. Niet op de stoel moeten gaan zitten van beveiliging, enzovoort. Maar dat we moeten aangeven, ik hoop dat de heer Kuhlmann het met mij eens is, dat die vrouwen zo goed mogelijk beveiligd moeten worden en dat we dat aan de deskundigen overlaten die daar gewoon de weg in weten.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, VVD.

De heer Kuhlmann: Nou, we zijn het er denk ik over eens dat die veiligheid heel erg van belang is. Daar schort nu nogal wat aan op de huidige locatie. Vrouwen zitten daar dus wij vinden het van groot belang dat daar heel snel wat aan gebeurt. Daar profiteren vervolgens ook andere groepen van. Rondom dat cameratoezicht, dat is iets waar, u heeft die brief vast ook gelezen, vrouwen vragen daar zelf om en wij vinden dat zeker

ook van belang. Dus je moet verschillende stappen zetten. Als het mag, voorzitter, dat ik het belangrijkste nog noem.

De voorzitter: Nou, de heer Kuhlmann, er was nog een ...

De heer Kuhlmann: O, pardon. Ja.

De voorzitter: Nog een interruptie die ook op de vorige interruptie slaat van mevrouw Stevens, PvdA.

Mevrouw Stevens: Ja, dank u wel. Ik zal nu goed kijken. Nee, mijn vraag is aanvullend op de woordvoering van mevrouw Kruger. Is van dat we het heel de tijd over vrouwen hebben maar het gaat niet alleen maar vrouwen, er worden ook kinderen opgevangen. Op het moment dat je daar gewoon een soort, ja, ook wel in mijn beleving een soort van gevangenis maak, je hebt ook met vrijheid van kinderen te maken. Ik ben benieuwd hoe mijnheer Kuhlmann dat ziet met de kinderen?

De voorzitter: De heer Kuhlmann, VVD.

De heer Kuhlmann: Het beeld van een gevangenis, dat wil meteen verre van mij werpen. Wat van belang is vanwege, daar is natuurlijk in de vorige bijeenkomst uitgebreid bij stilgestaan. Dit sowieso, er is een veiligheidsprobleem in het gebouw en specifiek voor deze groep geldt nog eens dat daar vanwege de achtergrond met huiselijk geweld, dat een veilige plek van groot belang is. Dan gaat het natuurlijk om, deze vrouwen en hun kinderen moeten natuurlijk kunnen gaan en staan waar zij dat willen, voor zover dat past binnen het beleid van de Safegroup. Wat van belang is dat er geen vreemde figuren in het gebouw komen en al helemaal niet in hun afdeling. Dat er als er mensen zijn die daar wonen maar zich heel overlastgevend gedragen, dat daartegen opgetreden wordt. Dat is het idee van dat je, bovendien is dat ook iets waar ze zelf om vragen, dat je een afgesloten afdeling hebt. Dat zijn dingen die misschien in het verleden niet gedaan zijn. Ik had daar eerder vandaag even contact over met mensen die daar betrokken bij zijn geweest in de tijd vanwege brandvoorschriften. Maar goed, anno 2024 kun je met moderne technieken, zou je dat een stuk beter kunnen doen. Dat is de reden dat we daar aandacht voor vragen. Zij moeten kunnen gaan en staan waar ze willen maar je moet een veilige situatie creëren. Ja?

De voorzitter: U kunt verder.

De heer Kuhlmann: Heel goed, heel goed.

De voorzitter: Volgens mij, er staat nog maar één politieke vraag open, de andere twee heeft u beantwoord.

De heer Kuhlmann: Nou, ik wil er toch nog wel iets meer over zeggen. Het belangrijkste is namelijk, zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Het moet dus afgelopen zijn met het keer op keer kansen bieden aan overlastgevers die het leven zuur maken van de vrouwen in de vrouwenopvang, van andere gebruikers van de SSF en van de buurtbewoners in de wijk. Overlastgevers die bij herhaling in de fout gaan moeten gewoon uit die SSF getrapt worden.

Mevrouw Kruger: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Kruger, GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Ja, dank u wel. Ik vind dat de heer Kuhlmann nu toch echt even iets te ver gaat over de overlastgevers in de SSF. Overlastgevers vinden we overal en we hebben het hier nu niet specifiek over de SSF, we hebben het over een veilige plaats voor de vrouwen. Een vrouwenopvang zowel even op dit moment nog in de SSF als straks in de nieuwe vrouwenopvang. Volgens mij hoeven we het nu helemaal niet te hebben over raddraaiers en oproerkraaiers opgepakt te worden en weet ik veel wat. Daar hebben we de politie voor en daar zijn de toezichthouders voor. Dus ja, ik wil toch vragen, mijnheer Kuhlmann, of de heer Kuhlmann zich enigszins kan matigen over mensen die soms ook verward zijn of op een andere manier niet zo prettig in de samenleving staan want die wonen daar namelijk ook.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, VVD.

De heer Kuhlmann: Nou, ik geef mevrouw Kruger graag antwoord en wij zullen ons absoluut niet matigen op dat vlak. Het is van groot belang dat orde en rust terugkeren in het gebouw, in het gebouw waar nu de vrouwenopvang is. Iedereen krijgt daar een goede kans maar mensen die bij herhaling in de fout gaan en zorgen voor een onveilige situatie daar, die moeten eruit geschopt worden.

Mevrouw Stevens: Voorzitter?

De heer Kuhlmann: Dat is voorheen was dat het beleid.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter?

De voorzitter: Voordat we verder gaan met interrumpen, de heer Kuhlmann staat natuurlijk altijd vrij om een politiek punt te maken. Maar ik snap de reactie van de commissie ook wel een beetje want inderdaad de drie lijnen politieke vragen zijn, welke rol pakt de gemeente in het dossier en hoe leidend is deze rol? Nou, daar bent u vrij duidelijk over geweest. Hebben we ook de wethouder over gehoord.

Hoe kijkt de commissie aan tegen de minimale veiligheidsvoorziening? Ik heb u gehoord over cameratoezicht wat nu op de huidige locatie bijgespijkerd moet worden. Maar dan mis ik alleen nog vraag drie. Wat zijn de minimale eisen waaraan een volgende locatie moet voldoen? Dus misschien is het inderdaad goed om op dat onderwerp over te stappen. En de Short Stay Facility, als u daar nog iets van vindt kunt u dat altijd op een andere manier op de agenda zetten, maar nu eerst die laatste vraag over de vrouwenopvang te behandelen.

De heer Kuhlmann: Ik wil het graag hebben over de vrouwenopvang en die zit natuurlijk nu in de Short Stay Facility.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter?

De voorzitter: De wethouder moet zijn tijd, zijn ambtelijke capaciteit en zo nodig zijn budgetruimte steken in het onmiddellijk verbeteren van de veiligheidssituatie in de Short Stay Facility. De rust en orde moet terugkeren in de SSF zodat er een veilige plek is voor vrouwen in de vrouwenopvang, voor de gescheiden ouders die zonder achtergrond met huiselijk geweld een appartement huren.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter?

De voorzitter: Per interruptie, de heer Van Dam Timmers van het CDA.

De heer Van Dam Timmers: Ja, voorzitter, ik ben er nu eigenlijk wel echt klaar mee om heel eerlijk te zijn. Dat heb ik niet gauw, ik kan best veel hebben maar ik ben echt klaar met deze ronkende taal. We hebben het hier over de vrouwenopvang, we moeten het over het onderwerp hebben. Ik snap dat er stokpaardjes zijn die de heer Kuhlmann graag berijdt maar we moeten het volgens mij hebben over het probleem. Het probleem is dat er vrouwen zijn die hier niet prettig kunnen wonen, dat we het vandaag hebben over oplossingen die daarvoor zijn. Niet om de politieke stokpaardjes met een beetje cameratoezicht en zo, kom op zeg.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Nou ja, ik herinner de heer Van Dam Timmers er graag aan dat is, als je een veiligheidsprobleem hebt dan is cameratoezicht een hele logische oplossing. Is ook iets waar vrouwen zelf om vragen in hun brief aan de raad. Als het een oplossing is die u niet aanstaat, prima, dan kiest u voor uw eigen oplossing. Ik vertel hoe wij als VVD hier tegenaan kijken en dat we het van belang vinden dat het veiligheidsprobleem wordt opgelost. Daar moet heel veel meer gebeuren dan dat er nu gebeurt. We hebben daar eerder aandacht voor gevraagd.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Kuhlmann: Anderen hebben dat ook gedaan.

De voorzitter: Met een reactie.

De heer Van Dam Timmers: Ja, voorzitter, heel kort en dan stel ik voor om verder te gaan. Het lijkt me goed als de wethouder aan zijn vijf minuten spreektijd gehouden wordt, dat we die hanteren ook in deze commissie. We zitten hier met tien, vijftien fracties, laten we dan ook anderen ook de ruimte geven.

De heer Kuhlmann: Nou, ik had het makkelijk gered in die vijf minuten als ik niet zo vaak werd geïnterrupteerd. Dat is prima. Maar goed, ik zal het snel afronden. Als u niet interrumpeert dan komen we er goed uit. Het is van belang dat de rust en orde terugkeren. Een veilige plek voor de vrouwen, voor de gescheiden ouders zonder achtergrond met huiselijk geweld die een appartement huren, voor de gastarbeiders die er wonen, voor de studenten die er zitten, voor alle andere gebruikers en natuurlijk voor de wijkbewoners die in de omgeving van de SSF.

De voorzitter: De heer Venderbos namens Partij voor de Dieren.

De heer Venderbos-Lambinon: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vraag me af wanneer de heer Kuhlmann gaat naar de toekomst van de opvang van vrouwen. Ik hoor nu alleen maar, net als iedereen hier, over een soort stay nu, al de ellende die dat met zich brengt. Maar hoe ziet mijnheer Kuhlmann de toekomst van die vrouwen op een andere locatie? Zelfde cameratoezicht, zelfde beveiliging, noem maar op.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, hoe ziet de toekomst eruit?

De heer Kuhlmann: Nou, het is aan ons om het even waar die vrouwenopvang zit. Ze zitten nu natuurlijk al 25 jaar op deze plek, vele jaren loopt dat gewoon goed.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter?

De heer Kuhlmann: Er is geen verplichting, mag ik beantwoorden, er is geen verplichting, voorzitter, wat ons betreft dat die vrouwenopvang daar voor altijd zit. Als zijzelf een andere plek vinden is dat natuurlijk ook goed. Dan zijn natuurlijk even goed, is het denk ik van belang dat er goed naar veiligheidszaken gekeken wordt. Maar goed, wat natuurlijk ook zo is, dat begrijpt denk ik iedereen in deze zaal, het is helemaal niet zo makkelijk om in Dordrecht of een andere plek iets te vinden. Dus het is van belang ...

De voorzitter: Ja, mijnheer Kuhlmann, daar hebben we net een update over gehoord dus de feiten liggen nu iets anders op tafel. Dus dit is niet om u de mond te snoeren maar we hoeven niet ...

De heer Kuhlmann: Nou ja, dat moeten we nog zien.

De voorzitter: Dit is even, dit is om het debat niet de kant op te sturen van een locatie zoeken want dat is nu gaande. Daar zijn wij gelukkig niet verantwoordelijk voor. De vraag van de heer Venderbos, is die zo beantwoord? De toekomst van de vrouwenopvang. Ja? Oké. Dan mevrouw De Groot, Beter Voor Dordt.

Mevrouw De Groot: Yes, dank u wel, voorzitter. Ja, ik vroeg me af wat voor faciliteiten de heer Kuhlmann dan ziet voor deze vrouwenopvang? Wat voor minimale eisen een nieuwe locatie zou moeten hebben volgens hun?

De voorzitter: Een minimale eis voor een nieuwe locatie. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Nou ja, elke locatie en nadrukkelijk ook de locatie waar ze dus nu zitten, moet, daar staat de veiligheid op nummer één. Dat lijkt me duidelijk.

De voorzitter: Helder. Mijnheer De Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, ik dacht vorige keer dat de neuzen wel aardig dezelfde kant op stonden dat het goed zou zijn dat we op zoek gaan naar een nieuwe locatie. Nou, dat is niet zo en dat mag ook, dat is ook prima. We hebben het eigenlijk over de situatie nu want ook als er een nieuwe locatie komt zitten de vrouwen daar op dit moment nu nog wel in de SSF, in ieder geval in dat gebouw. We hebben het over de situatie van straks. Dus als ik de opmerking van de heer Kuhlmann hoor over zero tolerance in de tuin, camerabewaking, waar inderdaad de vrouwen zelf ook op

hebben aangestuurd om dat meer te doen, vind ik dat heel zo gek nog niet. Het mag iets minder ronkend maar goed, het zij zo. Waar ik dan wel benieuwd naar ben bij de heer Kuhlmann is of hij dan niet wat voorbijgaat aan ook de andere wensen die de vrouwen hebben gedeeld met ons over. Bijvoorbeeld het hebben van hun eigen sluis, een eigen voordeur, een eigen afgesloten buitenruimte wat allemaal niet op deze locatie, de huidige locatie mogelijk is. Het lijkt erop dat die er wel toch op aanstuurt om dat zoveel mogelijk daar te laten plaatsvinden. Hij verwijst ook naar de wensen en de eisen van deze vrouwen maar tegelijkertijd weten we ook dat dat daar niet kan. Ik zou de heer Kuhlmann willen vragen hoe hij dat dan toch ziet?

De voorzitter: De heer Kuhlmann, VVD.

De heer Kuhlmann: Ja, dank. Dank voor deze goede vraag. Wij stellen de vraagtekens in hoeverre het niet kan. En denken in elk geval dat we ons uiterste best moeten doen gewoon vanwege de situatie dat ze er nu zitten, om dat zoveel mogelijk te regelen. Waar het gaat om zo'n sluis. Ik begreep, ik heb eerder vandaag gebeld, kan ik onder meer vertellen, met Rob Hagens. Die is eerder betrokken geweest bij het opzetten van het hele concept. Indertijd met de technieken van 25 jaar geleden was dat niet mogelijk om een aparte ingang of een afgesloten ingang voor die verdieping te organiseren. Tegenwoordig met de technieken van nu, als je dat doet met een tag of wat dan ook, zou dat wel kunnen. Dat vinden we van groot belang, dat je zoveel mogelijk daar ... Wij denken dat daar echt een aantal tandjes bij kunnen.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann, even ter verduidelijking voor de hele commissie, hoor ik in uw beantwoording dat uw conclusie is om de huidige Short Stay Facility waar de vrouwenopvang nu zit te verbeteren met bijvoorbeeld dan die sluisen in plaats van een nieuwe locatie.

De heer Kuhlmann: Nou, wij zijn niet tegen een nieuwe locatie. Als mensen dat denken, als de organisatie dat wil doen en ze kunnen dat organiseren, prima. Waar we heel veel aandacht voor vragen is gewoon simpelweg het feit dat ze daar nu zitten. Volgens mij niemand hier in deze zaal weet hoeveel dagen, maanden of jaren dat nog het geval is. Van belang is om daar nu echt een aantal stappen te zetten. Waarom we dat de moeite waard vinden is omdat daar niet alleen deze vrouwen baat bij hebben maar ook andere gebruikers.

De voorzitter: Helder. Was dat ook het einde van uw betoog?

De heer Kuhlmann: Ja hoor.

De voorzitter: Oké. Want we hebben inderdaad nog meer commissieleden om rekening mee te houden. Wie van de volgende? Er gaan heel veel handen omhoog. Naar leiding van de drie politieke vragen die de commissie de vorige keer samen heeft afgesproken gaan we verder met de woordvoeringen. Nu zijn alle handen weer naar beneden. We gaan eerst naar mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Het is verdrietig dat het nodig is maar als er dan een veilige plek moet bestaan voor vrouwen en kinderen die hun thuissituatie moeten ontvluchten, dan is het een mooie verantwoordelijkheid voor Dordrecht om

centrumgemeente te zijn in onze regio. Tegelijkertijd moeten we ook erkennen dat we de houdbaarheidsdatum van de huidige vrouwenopvang hebben overschreden, zo lijkt het. Zowel Safegroup als wijzelf als gemeente hadden misschien eerder signalen moeten oppikken en moeten handelen. Daarbij verwijs ik niet per se naar de brand maar wel naar de groeiende gevoelens van onveiligheid rondom de woonomgeving voor de vrouwen vaak ook hun kinderen. Maar goed, daar kopen we nu niks voor. De vraag is, welke keuze maken we nu voor de nabije toekomst? We begrijpen dus dat er een locatie op het oog is. Tegelijkertijd is ook de vraag gesteld, wat zijn onze wensen en eisen als fractie? Onze wensen zijn geen andere doelgroepen in het pand vestigen met gedragsproblematiek gelijk aan die waar de vrouwen voor zijn gevlucht. Denk dan aan alcoholproblemen en agressie. Een eigen ingang in het pand is ook heel duidelijk genoemd. Ik hoor wel iets over een tag bij de heer Kuhlmann in zijn woordvoering maar een eigen ingang is toch wel iets anders. Eigen buitenruimte is ook genoemd, vinden wij belangrijk. Betaalbaar en fatsoenlijk onderhouden woonruimtes waar nu ook een gebrek aan is die moet dus ook de gelegenheid bieden om op een eigen kamer te slapen van hun kinderen als dat nodig is. En voldoende faciliteiten en scholen in de omgeving. Wat ons betreft is het geen eis dat er geen enkele andere doelgroep in het pand mag wonen. Safegroup heeft namelijk jarenlang ook zonder al te veel problemen veel burens gehad in het SSF. Belangrijk is vooral de balans en dat de vrouwen niet noodgedwongen worden geconfronteerd met problematisch gedrag van medebewoners. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Ik hoor veel bekende dingen van de presentatie vorige week terug. Aan deze kant nog meer woordvoeringen? Mevrouw Kruger, GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik kan me eigenlijk naadloos aansluiten bij de woordvoering van de heer De Heer. Altijd zo leuk, de heer De Heer.

De heer De Heer: Ja, fijn hè?

Mevrouw Kruger: Nou, met name omdat we inderdaad vorige week hebben we aardig wat te horen gekregen ook over hoe het zo fout heeft kunnen gaan. Want twee jaar geleden is men tot de ontdekking gekomen dat er toch wel het een en ander bezuinigd was, uitgekleed, waardoor gevaarlijke situaties konden ontstaan. Wat wij nog willen aanvullen is wel dat er ook voldoende aandacht is wat vroeger ook was voor de kinderen. Dus kinderwerk aanwezig, de mogelijkheid om de moeders, gewoon met name de moeders even te ontlasten ook op de woonvorm zodat ze met de kinderen iets gaan doen. Ja, en dat is eigenlijk wat ik een beetje wil toevoegen. Ik wil de wethouder danken zo snel al in de actie te zijn geschoten. En de update van dat er in ieder geval nu aandacht is voor de extra beveiliging dus het opschroeven daarvan. En ook al het zoeken naar een nieuwe woonvorm met inachtneming van de eisen van de Safegroup. Ja, wat moet ik er nog meer van zeggen?

De voorzitter: Het was helemaal helder.

Mevrouw Kruger: Ja, dank u wel.

De voorzitter: Gaan we naar mevrouw Stevens, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Stevens: Ja, dank u wel. Nou, daar kan ik me ook weer naadloos bij aansluiten bij de woorden van mevrouw Kruger. Want ook ik vind het heel belangrijk dat er ook heel goed gekeken wordt naar de kinderen. Met name omdat zij vaak uit een traumatische setting komen waarin aandacht geschonken moet worden aan dat probleem. Daarnaast wil ik ook meegeven dat er voorheen altijd meerdere vrouwenopvang was, ook in Gorinchem. En het kan bij mij zijn en-en omdat sommige vrouwen met kinderen uit Dordrecht weg moeten vanwege hun veiligheid. Dus het helemaal uit de buurt te halen is bijna echt, ja, is echt niet leuk, ook niet voor de mensen uit de eigen sociale omgeving. Het is, ik heb in het verleden heb ik daar vaak mee te maken gehad dat het voor kinderen gewoon nog meer traumatischer is als ze heel ver weg geplaatst moeten worden, ondanks dat het soms nodig is uit veiligheid. Mijn vraag is ook van, ik heb de SSF nooit een goede locatie gevonden omdat ik het ook van belang vind dat de Safegroup gewoon een eigen of deze vrouwen een eigen woning toegewezen krijgen waar ze terecht kunnen, tot rust kunnen komen en ook aan hun toekomstperspectief kunnen werken. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel voor de inbreng. Geen of-of maar en-en. De heer Van Dam Timmers van het CDA, heeft u ook een eerst termijn? We gaan gewoon het hele rondje af dus dat komt goed.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Ja, om heel kort te zijn, we hebben een aantal politieke vragen en ik denk dat met alle informatie die we hebben gekregen is dat de situatie op deze locatie wel echt onacceptabel is. De huisvesting van kwetsbare vrouwen op een plek waar ze geconfronteerd worden met de problematiek waar ze juist van weg proberen te komen en proberen te komen tot herstel. Dat lijkt me erg ingewikkeld als je dan continu toch weer in een nare situatie ook terecht kunt komen.

Er moet dus een oplossing komen. Wel vraag ik me ook in dit soort situaties soms af van of die oplossing volledig van de gemeente moet komen? En ben ik ook wel benieuwd naar welke rol de stichting zelf ook kan oppakken in de organisatie hiervan. Tenslotte wil de gemeente graag meewerken en faciliteren maar geloof ik ook wel dat eigenaarschap van een stichting zelf en een leidende rol daarin van meerwaarde is, ook richting de toekomst. Als we het hebben over aan de eisen die gesteld zijn denk ik dat de eisen die de heer De Heer eerder noemde hele goede zijn. Onder andere de buitenruimte de fatsoenlijke kamers. En ik denk zo als ik toch een beetje droom aan een soort hofje voor vrouwen, net weer anders dan het knarrenhof, dat dat eigenlijk het ideaalbeeld zal zijn. Mocht dat natuurlijk te realiseren zijn. Er is wel een vraag die ook voor de wethouder volgens mij wel overblijft is dan, want dat heb ik eigenlijk eerder niet teruggehoord, is van hoe eigenlijk de wethouder en daarmee ook het college de rol van de gemeente ziet in de verhouding ten opzichte van deze stichting?

De voorzitter: Helder, bedankt voor de inbreng. O, de heer Kuhlmann wil interrumpieren op de heer Van Dam Timmers. Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Ja. Ja, ik ben toch, u heeft net een aantal zaken gezegd. Waar u nog niet bent op ingegaan is de veiligheidssituatie op de huidige locatie. Denkt u dat die nu, dat dat de noodzaak is om die nu te verbeteren?

De voorzitter: Ik heb daar wel iets over gehoord maar aan u om het antwoord te geven.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter en dank aan de heer Kuhlmann voor deze vraag. Zeker is dat het geval maar in mijn woordvoering heb ik de focus op geprobeerd te leggen om te kijken van, wat kunnen we richting de toekomst organiseren? Maar ik denk dat in overleg met de politie maar ook met de beveiliging op deze locatie, wat ook in de vorige beeldvormende commissie aan bod kwam, dat er al acties worden ingezet. En ja, ik vertrouw in die zin ook op ons apparaat om dat verder op te pakken. Ik ben van mening dat mensen daar veilig moeten kunnen wonen en als kaderstellend raadslid richt ik me daarop.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, vervolgvraag.

De heer Kuhlmann: Ja, heeft u het idee dat de huidige acties voldoende zijn?

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers, CDA.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Acties zijn in feite nooit voldoende als er nog situaties zich voordoen. De andere kant is dat je ook moet kijken van, ja, wat kun je realistisch gezien soms realiseren. Soms moet je constateren dat dat op dat moment misschien niet voldoende is. Maar wat ik tot nu toe van inzet heb gezien is dat die inzet niet per se het probleem is maar de uitwerking of het resultaat daarvan kan soms nog tegenvallen. Ik hoop dat dat verbeterd wordt en daar hebben we ook de politie voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Kamphuis van de SP.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ongeveer twee jaar geleden kwam een enkele vrouw in een commissie spreken over een onveilige situatie. Ongeveer een maand geleden ging ik zelf kijken hoe de situatie aldaar was. Tot mijn stomme verbazing kon ik gewoon doorlopen naar het gedeelte waar de kindercrèche was. Dit alles zonder één keer aangesproken te worden. Wat ons betreft pakt de gemeente samen met de stichting per direct de rol op om een veiligere huisvesting voor deze dames en kinderen te vinden. De gemeente is hier gelukkig druk mee bezig maar op welke termijn kunnen de vrouwen op hun veiligheid rekenen? Voor nu is het niet veilig. Wat kan de gemeente nu aan de ingang en het hekwerk rondom de tuin mooi en veilig te maken tot er een andere plek is. Hoe wij denken over deze ruimte is dat het niet geschikt is als safe place. Op de afdeling zelf is een gang daar ik op kwam en ik zelf al depressief werd. Daar staan die kinderen dus het moet per direct veilig en vrolijker gemaakt worden totdat er een andere plek beschikbaar is. Minimale eisen, voor ons geldt is er een locatie dat er zelf de dames, ja, de ingang afgesloten wordt met een sluis. Als ze niet een eigen plekje hebben met stevige deuren maar het liefst een eigen ingang zodat vrouwen gewoon in en uit kunnen lopen zonder onverwachts met mannen in aanraken te komen. Ook zijn er beveiligingsmaatregelen nodig als er in een gedeelte van een gebouw is. Bijvoorbeeld nu met de SSF maar dan graag in een ander gebouw waar het wel veilig is. Maar die beveiligers moeten met en camera's maar alleen in die combinatie en met een opleiding want anders mag je de camera's officieel niet inzien want dan heb je geen beroepsgeheim. Die dames zitten daar niet voor niks. Tevens een mooie tuin voor de kinderen want dan kunnen ze daar spelen en ervaring opdoen. Deze tuin moet dan niet direct aan de openbare weg staan want anders kunnen die mannen of vrouwen er alsnog overheen gaan om die vrouwen wat aan te doen. Dank u wel.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Gaan we naar mijnheer Venderbos van Partij voor de Dieren.

De heer Venderbos-Lambinon: Dank, voorzitter. De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid van haar inwoners en dat geldt zeer zeker voor deze kwetsbare groep. Uit de beantwoording op de vragen van de SP blijkt dat het college zich inspant om een geschikte locatie te vinden en ook extra financiële middelen in wil zetten. De huidige opvang in de SSF voldoet absoluut niet aan de minimale voorwaarden waaraan een opvang moet voldoen. Meerdere incidenten hebben dit helaas aangetoond. Daarom is het goed nieuws van de wethouder dat er een locatie op het oog is en goed overleg is met Safegroup. De Partij voor de Dieren onderstreept de minimale voorwaarden voor een nieuwe locatie zoals die zijn vermeld door de Safegroup Dordrecht maar zou daar het houden van huisdieren aan toegevoegd zien worden. Daders van ernstig huiselijk geweld maken zich regelmatig ook schuldig aan dierenmishandeling. Slachtoffers van huiselijk geweld zoeken soms geen hulp uit angst dat hun dier dan extra mishandeld wordt. Slachtoffers blijven dan in een onveilige thuissituatie totdat er een goede opvang is voor een huisdier. Bron, Mendoo. Het huidige Meldpunt Zorg & Overlast heeft betrekking op personen die een gevaar voor zichzelf of zijn/haar omgeving zijn terwijl de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling professionals helpt met signaleren en handelen bij het huiselijk geweld of vermoedens hiervan. Ook bij psychisch of seksueel geweld en verwaarlozing.

De Partij voor de Dieren ziet een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling dan ook een noodzakelijke aanvulling in strijd tegen huiselijk geweld en graag hierover een reactie van de wethouder. Dank u.

De voorzitter: Een nog nieuwe invulling. Mevrouw Stevens, PvdA, per interruptie.

Mevrouw Stevens: Ik wil alleen maar even aangeven dat de meldcode huiselijk geweld dat gewoon wettelijk verplicht is voor elke burger, professional, burger, voor iedereen.

De voorzitter: Ter correctie, staat genoteerd. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ja, over dit onderwerp breng ik graag bij de Partij voor de Dieren onder de aandacht dat we de Dordtse VVD, CDA Dordrecht, GroenLinks Dordrecht, PvdA en DENK recent hier ook vragen over gesteld hebben. Ze staan bij de stukken van de agendacommissie van deze week.

De voorzitter: Oké. Dat is een ter kennisname.

De heer Venderbos-Lambinon: Ja, dank voor de aanvulling.

De voorzitter: Ja. Gezien de tijd en er nog meer fracties zijn graag de interrupties beperken tot vragen. Tenzij het echt een hele nodige correctie is van informatie. Gaan we naar mevrouw Striebeck van de VSP.

Mevrouw Striebeck: Dank u wel, voorzitter. De kwetsbare doelgroep van in de vrouwenopvang verdient inderdaad een veilig onderkomen. De zaak is dat de gemeente Dordrecht samen met de vrouwenopvang een geschikt pand gaat vinden, wat

waarschijnlijk misschien dus nu al gevonden is, met voldoende veiligheid wat betreft de binnen- en de buitenruimtes. De locatie moet niet vrij toegankelijk zijn voor het publiek. De locatie moet veilige buitenruimtes hebben en gezamenlijke veilige binnenruimtes die de woonunits met eigen voordeur voorzien van badkamer, keuken en een aparte slaapkamer zouden eigenlijk zo moeten zijn en voor meer veiligheid en privacy van de vrouwen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we naar de heer Safranti van DENK.

De heer Safranti: Dank je wel, voorzitter. Voorzitter, ik zal dit keer ook weer aansluiten bij mijn fan, mijnheer De Heer. Ja, ik blijf een fan van hem.

De voorzitter: Nou, dat was uw woordvoering? Nee hoor. Maar de heer Safranti wil zelf ook nog iets zeggen. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Inderdaad. Nou ja, ik had nog wel een aantal punten die ik dus daarnaast nog wil benoemen, naast de woordvoering van mijnheer De Heer. Maar de pijnpunten die ik wilde aangeven die is ook door GroenLinks maar ook door PvdA al genoemd. Zeker als het gaat om de kinderen maar ook de trauma's die ervaren worden door de vrouwen daar natuurlijk.

Tot slot wilde ik de wethouder bedanken voor het verrichtte regionale voorwerk rondom de nieuwe locatie want dat is wel goed nieuws om dat wel mee te krijgen. Dat was het, voorzitter, dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we naar mijnheer Van Pelt, Forum voor Democratie.

De heer Van Pelt: Ja, dank u wel, voorzitter. Wij denken dat het goed is om het verzoek van de vrouwenopvang om een nieuwe locatie voor de opvang te honoreren. Waarbij het voor zich spreekt dat dat een fatsoenlijke woonomgeving zal zijn met de benodigde voorzieningen. Wij denken wel dat het, als het gaat over een nieuwe locatie die gevonden wordt, dat wij terughoudend zouden zijn met het nemen van allerlei veiligheidsmaatregelen. Omdat de gevoelens van onveiligheid nu heel erg samenhangen met de huidige locatie, waar dus ook marginale groepen in verblijven. En dat het belangrijk is dat op een nieuwe locatie waar die dreiging dus wegvalt, dat er niet al te veel zichtbare veiligheidsmaatregelen zijn in termen van camera's of bewaking omdat het aanwezig zijn van dat soort veiligheidsmaatregelen op zichzelf weer tot gevoelens van onveiligheid kan leiden. Dus dat lijkt ons een belangrijk punt. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Kuhlmann per interruptie.

De heer Kuhlmann: Ja, ik ben toch benieuwd want u noemt voor een deel wat dan met een moeilijk woord subjectieve onveiligheidsgevoelens zijn. Als je ergens veel politie of camera's ziet zijn sommige mensen die dan denken, o, zou er wat aan de hand zijn. Aan de andere kant, de situatie van deze vrouwen, die zitten er niet voor niets natuurlijk. Daar is een screening, niet iedereen komt daar vanzelf terecht. Er moet echt een veiligheidsprobleem zijn met een gewelddadige partner waarvoor mensen vluchten. Is het dan toch ook niet handig om ook op een, op welke locatie dan ook, hier of op een nieuwe locatie toch wel serieuze veiligheidsmaatregelen te nemen?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Nou, ik begrijp uit de beantwoording van de vragen van het college dat er op zichzelf eigenlijk ook geen incidenten zijn geweest. Dat is ook wel een factor van betekenis. Wat niet wegneemt dat subjectieve gevoelens ook gevoelens zijn en die vinden wij ook voorstelbaar maar dat je in die zin ook wel realistisch moet kijken. En dat mocht je dus een plek vinden waar die veiligheid of die dreiging niet of veel minder aanwezig is, dat je dan een goede balans moet maken tussen veiligheidsmaatregelen en de eventuele negatieve effecten daarvan.

De voorzitter: Helder. Ja, denkt u dat u de heer Van Pelt nog gaat overtuigen van een andere mening? Nou, waag de poging.

De heer Kuhlmann: Ja. Rondom zowel in Dordrecht zijn er in die 25 jaar geschiedenis en daarvoor trouwens ook op de voorgaande locatie echt wel incidenten met gewelddadige partners die naar die locatie toegaan. Dat is ook bekend bij andere vrouwenhuizen, blijf van mijn lijf huizen in het land. Dus het idee dat er nooit problemen zijn met partners die die plek opzoeken, dat klopt volgens mij niet. Dat is wat ik erover wilde zeggen.

De voorzitter: Dan is de vraag, klopt dat? Ja, de heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Nou ja, ik ga mijn punt niet herhalen. Kijk, ik denk dat het handig is dat er een deur in zit die op slot kan. Dat er wat mij betreft ook een alarmknop is die in geval van nood bediend kan worden. Maar het gaat er mij om dat je niet denk ik op een hele zichtbare manier er een soort beveiligde instelling van moet maken omdat dat volgens mij negatieve effecten kan hebben die je nou net niet wil. Dat is de veiligheidsparadox.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kamphuis nog een korte interruptie op de heer Van Pelt.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Als er een afgelegen huis is dan snap ik dat de heer Van Pelt geen beveiligingscamera's wil. Maar als het in een ander gebouw met andere mensen komen, hoe denkt mijnheer Van Pelt er dan over dat er onzichtbare beveiliging zit en onzichtbare camera's? Want dat kan echt.

De voorzitter: De wens is een locatie zonder andere bewoners dan de vrouwenopvang. Maar stel dat er meerdere bewoners zijn, hoe ziet u dat dan?

De heer Van Pelt: Ik begrijp de vraag niet helemaal over de onzichtbare camera's.

De voorzitter: U bedoelt onzichtbare veiligheidsmaatregelen.

Mevrouw Kamphuis: Nou ja, met onzichtbare camera's, als je een camera ergens verstoppt, kan je opstellen en beveiligersbeambten kunnen in burger, dan zie je dat niet.

De heer Van Pelt: Nou, ik denk dat we deze vrouwen ook helpen. Ze hebben narigheid meegemaakt, ze hebben dat afgesloten, ze hebben een keuze gemaakt. Er is fysieke afstand tussen hen en de ex-partner. Dat het van belang is en dat je ze daar ook bij moet

helpen om echt een nieuwe start te maken, een bladzijde om te slaan. Dat ze op zoek moeten naar hun kracht en dat je dus niet een sfeer moet creëren en in stand houden ...

Mevrouw Stevens: Voorzitter?

De heer Van Pelt: ... waarbij het slachtofferschap eigenlijk te veel benadrukt wordt.

De voorzitter: Ik wil de commissie er wel even op wijzen, we moeten het rondje nog afmaken en dit is de ... Heel veel neuzen staan dezelfde kant op. Dit is één puntje waar het anders staat dus even goed met elkaar inschatten of de interrupties het waard zijn of niet. Mevrouw Stevens haar interruptie is het waard, heeft ze me beloofd. Mevrouw Stevens, PvdA.

Mevrouw Stevens: Heel kort. Ik vind het heel goed dat mensen het over beveiliging hebben maar ik heb de woorden ook van mevrouw Kruger net, ik denk dat de Safegroup zelf de beste ervaring heeft van hoe ze dat moeten kunnen beveiligen. Dat wou ik alleen maar aangeven.

De voorzitter: Oké, staat genoteerd. De heer Gündogdu, Op Ons Eiland, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank wel. In het kader van kort houden en niet herhalen. Voorzitter, we zitten vandaag, vanavond ook om de tafel met de wethouder die verantwoordelijk is voor de bestaanszekerheid. Gehoord hebbende deze beraadslagingen zeg maar ook vanuit zijn zorgplicht, want zo kennen wij hem ook, gaan wij er überhaupt vanuit dat die de handschoen oppakt die deze raad of de commissie hem toereikt. En gewoon die zorgplicht richting deze dames die dat heel hard nodig hebben ook gaat vervullen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Beter Voor Dordt, mevrouw De Groot.

Mevrouw De Groot: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, in principe is het meeste wat wij hebben opgeschreven wel gezegd door andere fracties, waaronder ChristenUnie/SGP en GroenLinks, DENK, weet je. Het enige wat ik nog zelf wilde benoemen is dat we in de nieuwe locatie ook graag zien dat vrouwen met meerdere kinderen even makkelijk worden opgevangen als vrouwen met één kind of twee kinderen. Omdat het in de huidige locatie wel wat lastiger is en voor problemen zorgt voor de vrouwen dus daar wilde ik nog voor pleiten. Dan verder is alles eigenlijk al gezegd.

De voorzitter: Geweldig. Dank u wel. Dan is dit de eerste termijn van de commissie geweest. O, mijnheer De Heer heeft een interruptie op mevrouw De Groot.

De heer De Heer: Nee, voorzitter, ik zou misschien nog één aanvullende vraag willen stellen. Is dat mogelijk net voordat we naar de wethouder gaan?

De voorzitter: Liever nu dan straks tussendoor.

De heer De Heer: Ja, precies. Ik denk, anders is dat een beetje dubbel. De wethouder heeft natuurlijk een locatie in zijn hoofd, die ziet die voor zich, wij nog niet. Zou hij misschien in zijn beantwoording in zijn eerste termijn ook kunnen reflecteren op de eisen

en de wensen die de cliëntenraad heeft gedeeld. Of dat waar wel en niet een match is, zonder dat die al laat weten wat specifiek de locatie is.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers heeft daar nog iets op aan te vullen.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank u, voorzitter. Ja, eigenlijk in aanvulling daarop, als je het over wensen hebt, heb je het natuurlijk automatisch ook over locaties. Er werden nu drie gemeentes genoemd en mijn vraag was, zijn dat eigenlijk de drie gemeentes waarmee overlegd is of is er ook een mogelijkheid dat dat nog in andere gemeentes zou kunnen of is dat uitgesloten?

De voorzitter: Helder. Dan gaan we nu naar de termijn van het college. Ik heb veel ruimte gegeven aan de politieke commissie dus ik ga aan de wethouder vragen of het misschien nog een keer lukt om het in vijf minuten te doen? O ja, drieënhalf was het. Nou, drieënhalf moet lukken toch? Nee, grapje.

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, ik dacht dat u ging zeggen van, ik heb veel ruimte gegeven aan de commissie en die geef ik nu ook aan de wethouder.

De voorzitter: Jullie mogen natuurlijk wel lekker veel interrumpen, dat snappen jullie wel.

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, dank voor uw eerste termijn. Een termijn waaruit de grote betrokkenheid blijkt. Ik denk ook in ieder geval dat we op het gedeelde pad zitten dat we de situatie willen verbeteren naar de toekomst toe. Maar ook al op dit moment voordat het zover is. U heeft een aantal zaken meegegeven wat betreft de nieuwe locatie. Ik denk dat we die ook al terug kunnen vinden in het programma van eisen vanuit de Safegroup en ook al een aantal punten die op de huidige locatie gewoon echt niet goed te bewerkstelligen zijn. Dan gaat het over die eigen voorkeur, die sluis. En het feit, dat vind ik persoonlijk ook wel een ding, deze huidige locatie is wel heel erg exposed. Deze is wel echt helemaal out in the open en iedereen, o, laat mevrouw Koene het maar niet horen, maar het is in ieder geval een locatie die heel veel een groot profiel heeft ook als probleemlocatie en een beetje probleemmagneet. Ook om die reden is het gewoon goed om dat verhaal te sluiten. De ChristenUnie/SGP geeft ook aan van, ja, let daarbij ook goed op dat er geen andere doelgroepen daar ook worden gehuisvest. Nou, zoals u zegt van, die een beetje het profiel hebben van de mensen waarvoor ze gevlucht zijn. Ik denk dat dat belangrijk is ook vanwege de ervaren veiligheid want die mensen hoeven echt niet gelijk iets aan te doen maar het gaat ook om het veiligheidsgevoel. Daar zullen we zeker oog voor hebben want veiligheid is hier echt een punt van belang. Waarbij de heer Van Pelt wel gelijk heeft dat er geen incidenten gemeld zijn dus het gaat inderdaad ook wel om het veiligheidsgevoel. Ik ben ook het nadrukkelijk met u eens dat je in de maatvoering van maatregelen goed moet nadenken van, ja, ben je nu de onveiligheid aan het vergroten en het vergrootglas erop aan het leggen of is dit een effectieve maatregel? Als het gaat over veiligheid kan ik ook richting de heer Kuhlmann in ieder geval wel de geruststellende woorden uitspreken dat Woonbron heeft camera's opgehangen en de Safegroup ook dus daar zijn echt al de nodige acties op ingezet. Vanuit de gemeente dragen wij ook meer dan een ton bij aan het vergroten van gewoon de aanwezigheid van beveiliging, bovenop de subsidiebedragen die we al verstrekt hebben omdat we het echt belangrijk vinden dat mensen zich daar prettig voelen. Maar

het is wel dus een feit dat er ons geen incidenten gemeld zijn. Dat wil niet zeggen dat er nooit iets gebeurd is want we weten allemaal dat het een heel onrustig complex is en dat er het laatste halfjaar veel gebeurd is.

De voorzitter: Wethouder, het niet er naar uit dat de heer Kuhlmann niet helemaal tevreden is met de beantwoording. Per interruptie.

De heer Kuhlmann: Ja, voorzitter. Nee, althans, ik heb de wethouder nu twee keer of we hebben de wethouder nu twee keer horen zeggen, er zijn geen incidenten. Ik vind dat heel moeilijk te ramen, te rijmen met zijn eigen uitspraken in een interview met RTV Dordrecht van afgelopen februari waar de wethouder spreekt over bommeldingen en wapenbezit. Het is het een of het ander, of er is niets aan de hand en er wordt alleen een bepaalde beleving of er is wel degelijk wat aan de hand. Waar bovendien de vrouwen ook zelf over spreken in hun brief aan de raad.

De voorzitter: Wethouder Heijkoop.

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, een deel van de raad heeft in de eerste termijn ook al vastgesteld dat de heer Kuhlmann de SSF en de vrouwenopvang aaneenschakelt. Er zijn echt wel een paar forse incidenten geweest in de SSF. Overigens ook van buiten de SSF waarbij de SSF het lijdend voorwerp was maar vaak met mensen, dat ging over mensen die daar helemaal niet woonden. Dat is onderdeel van onderzoek bij de politie. De burgemeester heeft daar ook enkele teksten op gegeven en er zijn wapens daar aangetroffen. Er zijn daar dingen gewoon ongelooflijk misgegaan maar dat heeft zich niet direct plaats, dat heeft geen plaats gehad bij de vrouwenopvang. Zelfs bij het laatste grote incident rondom de brand, dat was ontzettend naar maar gelukkig konden de vrouwen en hun kinderen wel al heel snel weer naar binnen. In die zin was hun veiligheid wel geborgd maar het is natuurlijk een vreselijk gevoel als er een brand is uitgebroken, zeker als er een paar maanden daarvoor ook iets is gebeurd. Het is ook wrang want de SSF viert dit jaar haar 25^e verjaardag en eigenlijk is de eerste 23, 24 jaar heel erg goed gegaan maar het laatste jaar gaat het niet goed. Wij zijn ook al kritisch aan het kijken en ook met de betrokken partijen daar in gesprek over de populatie van bewoners daar. Maar dat even een zijpaadje om de heer Kuhlmann ook even te bedienen op deze punten. Want vanavond hebben we het over de vrouwenopvang. Als het gaat over die vrouwenopvang dan hebben we dus een nieuwe locatie op het oog. We hebben daar ook al middelen voor op de begroting gezet bij beschermd wonen opvang, dat is een aparte begroting, om daar ook een flinke kwaliteitsslag te kunnen maken, om dat goed aan te kunnen passen. Richting de heer De Heer zou ik ook willen zeggen op antwoord van zijn laatste vraag, we kunnen het dus ook geschikt maken, dat het aan alle eisen voldoet. Kijk, in de basis moet het wel een pand met potentie zijn. Wij denken dat dat hier het geval is. Op welke termijn we het voor elkaar kunnen krijgen, dat moeten we nog even bezien. Inmiddels is de aankoop wel nagenoeg rond en daarom moet er gewoon heel snel een verbouwplan gemaakt worden en moeten we goed nadenken over wat daar nodig is en hoe snel dat gerealiseerd kan worden. Als het gaat, en daarmee ook aandacht voor de kinderen, dat vind ik wel een belangrijk punt. Dat werd ook door een aantal van u aangegeven. In de huidige vrouwenopvang verblijven ook kinderen. De opvang zit niet vol maar soms komen er meerdere vrouwen met kinderen en soms ook een aantal vrouwen alleen. Dat is niet altijd helemaal, nou ja, je weet niet wie zich daar meldt. Maar het moet wel op orde zijn en kinderen moeten daar ook op een goede

manier kunnen spelen, moeten naar buiten kunnen. Er is nu ook een buiten alleen die tuin dat is gewoon geen gezellig gebeuren en die schuttingen die zijn ook niet goed. Waarbij ik dan wel gelijk zeg, en dat hebben we ook afgesproken met de Safegroup, daar moeten ze gewoon werk van maken, dat moet gewoon beter. Dat kunnen zij gewoon nu aanpakken. En waar wij kunnen helpen in het gesprek met Woonbron zullen we dat niet nalaten. Ik kom daar straks nog even op terug. Vanuit het CDA werd ook aangegeven, ja, de stichting moet ook zelf zaken oppakken. Ja, daar ben ik het echt mee eens. Dat appel heb ik ook gedaan van, joh, het is echt belangrijk dat jullie nu zelf aan de slag gaan. Ze hebben ook gewoon een zorgplicht aan hun cliënten. Ze krijgen een subsidie om deze taak goed te vervullen. We hebben ze ook gevraagd om alerter te zijn bij signalen en dat ook snel met ons te delen. Daar waar wij kunnen helpen willen we helpen.

Daarbij heb ik ook gevraagd aan hen om eens na te denken op welke wijze zij de tevredenheid van hun cliënten meten. Want als u nu het laatste jaarverslag erbij pakt dan zie je dat die tevredenheid voor deze locatie een 9 was. Opgesplitst, nou, veiligheid een heel hoge waardering. Daarbij zeg ik niet dat het daar een 9 is want ik vind het namelijk geen prettige locatie. Mevrouw Kamphuis geeft aan van, als je daar bent dan voelt het al helemaal niet prettig. Maar dan denk ik ook van, ja, zo'n cliëntmeting, 24 metingen dat hoort wel vind ik, nou ja, het klinkt misschien raar maar dat had eigenlijk gewoon een veel lager getal moeten zijn. Dat hebben ze ook toegezegd, daar gaan ze ook in cliëntenraad verband over praten van, hé, doen we dat wel op een goede manier? We hebben ook afgesproken dat ze me altijd kunnen bellen en ambtenaren kunnen bellen en dat we proactief willen helpen waar nodig, ook in de contacten dus met Woonbron. Als het gaat over wat er nu al kan gebeuren, en dan pak ik gewoon even de brief vanuit de cliëntenraad erbij. Die onveilige ramen, de tuin op orde, de schutting netjes maken, vieze kamers, schimmel, versleten terrassen. Ja, mensen, dat moet gewoon nu opgepakt worden. Dat is de vieze kamers, dat werd overigens niet herkend vanuit de Safegroup. Daar hebben trouwens ook de mensen die daar verblijven zelf een verantwoordelijkheid in natuurlijk. Maar er moet daar gewoon een flinke opfrisbeurt plaatsvinden. Ik ben het met mevrouw Kamphuis en met heel de commissie eens dat het daar moet eindigen maar voor de time being moet het daar echt veel en veel beter. Het moet, zoals u dat zei, we moeten het veiliger en vrolijker maken. Ik denk dat dat een hele mooie omschrijving is, ook gezien de vrouwen met kinderen. En nogmaals, dat is vrijdag bevestigd, geld speelt echt voor hen, is niet een punt van discussie. Mocht dat wel zo zijn, dan hoor ik dat gewoon graag. Dan gaan we daarover in gesprek maar dat speelt op dit moment niet. Ja, voorzitter, volgens mij ben ik daarmee ingegaan op de vragen vanuit de commissie. Als er aanvullende vragen zijn dan beantwoord ik die van harte. Misschien nog even ... Ja, nee goed, ja.

De voorzitter: Ja, een aantal aanvullende vragen. U heeft inderdaad heel veel bent u langsgelopen. De heer Van Dam Timmers, aanvullende vraag.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Een deel van de vraag is beantwoord van welke rol heeft de stichting ten opzichte van de gemeente? Maar een andere vraag van, ja, als we nog naar een alternatieve locatie zouden kijken ook in onze omliggende gemeenten, dan waren er maar, werden er twee gemeenten genoemd. En het sluit natuurlijk niet uit dat je ook meerdere locaties op meerdere plekken zou kunnen hebben.

Ook kleinschaliger misschien in een leuk dorp, wat meer rust om het zo maar te zeggen. Is dat ook een overweging of is dat al uitgesloten?

De voorzitter: Ja, volgens mij twee vliegen in één klap want dat was ook de vraag van mevrouw Stevens. Wethouder Heijkoop.

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, goed dat dit nog even naar voren wordt gebracht. Heb ik inderdaad niet beantwoord. Er is op dit moment ook een kleinschalige voorziening in Gorinchem, daar wordt ook wel gebruik van gemaakt.

Waarom ik de collega's uit Zwijndrecht en Gorinchem uitgenodigd heb is omdat zij ook in het kader van de visie van opvang naar wonen en waar het gaat over het totale vraagstuk, dat ik hen nadrukkelijk benaderd heb om daar gezamenlijk met Dordrecht verantwoordelijkheid in te nemen. Het is ook meer stedelijk gebied, zij hebben ook meer voorzieningen dus daarom heb ik hen gevraagd. Maar het is zeker niet uitgesloten om ook andere gemeenten daarbij te betrekken maar dit was even de eerste snelle slag. En ja, het is zeker ook een optie om meerdere locaties te bekijken, om het misschien wat kleinschaliger nog te organiseren. Waarbij we wel, en dat is vaker het gesprek met zorgaanbieders, dan komt de exploitatie soms wat onder druk te staan. Want ja, het is natuurlijk, ja, het klinkt een beetje flauw in dit verband maar efficiënt om het allemaal bij elkaar te hebben. Maar het is voor ons zeker niet uitgesloten dat je meerdere locaties zou kunnen vinden. Dat zou wat ons betreft een prima optie zijn.

De voorzitter: Helder.

De heer Heijkoop: Daarmee heb je ook nog eens, tot slot, voorzitter, dat mocht een vrouw zich melden en de geweldadige ex-partner verblijft ook in deze stad, dan kan het ook een goede reden zijn om juist even ergens anders tot rust te komen. En omgekeerd dus ook om die reden vinden we het geen gekke gedachte. We hebben zo'n soort samenwerking overigens ook al met Breda.

De voorzitter: Maatwerk hoor ik hier doorheen sippelen. De heer Kuhlmann, per interruptie.

De heer Kuhlmann: Ja, dank u wel, voorzitter. Er zijn twee punten, vragen die de wethouder van ons nog niet heeft beantwoord. Beide hebben te maken met de huidige locatie van de vrouwenopvang in wat de wethouder noemt, probleemmagneet. Wat we hadden gevraagd is of wanneer we de resultaten kunnen verwachten van het onderzoek naar de uitbreiding van het alcoholverbod wat het college heeft toegezegd? Daar ben ik benieuwd naar. Het tweede is ...

De voorzitter: Als dat binnen deze portefeuille valt, wethouder? Hij heeft overal verstand van, dan heeft u geluk. Gaat niet over de vrouwenopvang maar hij heeft overal verstand van.

De heer Kuhlmann: Ja. Nee, dat raakt natuurlijk rechtstreeks de veiligheid van de huidige locatie. Het andere is, daar ben ik wel benieuwd naar, of de wethouder ook wel bereid is

om bij wanneer er sprake is van overlastgevers die gewoon meermaals in de fout gaan, om dan in zijn rol als gesprekspartner van Woonbron en natuurlijk ook subsidiegever van veel van de andere organisaties die daar zitten, zeggen van, ja, als je over de schreef gaat, er zit een einde aan. Op een gegeven moment dan word je eruit gezet om het voor alle andere groepen en de vrouwenopvang die daar nu zit veilig en prettig te houden. Die twee vragen.

De voorzitter: We gaan kijken of de gemeente daar een rol in heeft. Wethouder Heijkoop.

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, dank. Ja, waar het gaat over de leefbaarheid, veiligheid in de buurt, daar heeft u ook al een debat over gevoerd met collega Merx en de burgemeester denk ik. Zij zijn zeer kundig waar het gaat over een alcoholverbod en het handhaven van de leefbaarheid. De extra inzet, de extra rondjes ook vanuit de politie. Ik kan u toezeggen dat mocht u een afspraak hebben gemaakt met het college over het alcoholverbod, dat collega Merx of de burgemeester daarop terugkomt. Want voorzitter, het was een kleine bluf, ik heb niet overal verstand van. Alcoholverbod, schoenmaker, hou je bij je leest, dat zit bij collega Merx en de burgemeester. Waar mijn verantwoordelijkheid zich wel, en dat raakt dit punt van de heer Kuhlmann ook wel, dat we kijken naar de samenstelling van de bewonerspopulatie. Dat je wel met partijen bespreekt van, joh, is die balans nog op orde, moeten we toch eens even kijken naar een iets andere instroom? Als er notoire overlastgevers zijn dan kijken we ook naar, nou ja, dan moeten mensen soms ook gewoon verhuizen en dan moeten ze vertrekken want de veiligheid van het complex is gewoon heel erg van belang. De leefbaarheid voor andere bewoners mag niet onder druk komen te staan doordat een enkeling zich zwaar misdraagt en met Woonbron hebben we daar ook afspraken over.

De heer Kuhlmann: Goed, dank u.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan is ... O, per interruptie, mevrouw De Groot.

Mevrouw De Groot: Yes, dank u wel, voorzitter. Ik had nog een vraag aan de wethouder over eigenlijk dat vrouwen met meer kinderen dan één of twee ook even makkelijk opgevangen kunnen worden als dus vrouwen met minder kinderen, of daar gekeken gaat worden voor het nieuwe pand in ieder geval? Want ik weet niet of het in het huidige pand natuurlijk mogelijk is, dat gok ik niet, maar voor het nieuwe pand of de wethouder daar iets over kan zeggen?

De voorzitter: Zorg voor de kinderen in een betere zin verantwoord maar echt het groot aantal kinderen per gezin. Gaat uw gang.

De heer Heijkoop: Nou, voorzitter, ik vind dit wel een goed punt. Ik denk dat het goed is om bij het nieuwe pand goed te kijken dat je enige differentiatie hebt in het aanbod. Dus dat op het moment dat een alleenstaande vrouw, daar kun je, daar past andere huisvesting bij dan bijvoorbeeld een vrouw met meerdere kinderen. Dus het lijkt mij, ik kijk ook even naar de ambtelijke organisatie, dat het goed is om dat ook onderwerp van gesprek te laten zijn. Dat je daarmee ook, nou ja, die gezinnen recht kunt doen en dat we niet in de one size fits all achtige constructie waar we nu in zitten terechtkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was dat ook de termijn van de wethouder. Voordat we verder gaan, veel neuzen van de commissie stonden al dezelfde kant op, wijken hier en daar wat af. Ik heb de portefeuillehouder net ook dingen horen zeggen zoals, nou, de eisen van de commissie of de wensen van de commissie komen eigenlijk heel erg overeen met de eisen van de Safegroup. Alle punten die zijn ingebracht, heeft de wethouder aangegeven, nou, of dat neem ik nog mee in een gesprek of daar wordt al over gesproken.

Dus we staan zelfs een beetje met de neus dezelfde kant als het college op, wat natuurlijk niet vaak gebeurt in de politiek. Dus daarom wil ik aan jullie vragen, is er behoefte aan een tweede termijn? Is dat nodig? Nee. Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, ik heb hooguit nog één vraag aangezien ik denk dat er inderdaad geen grote tweede termijn komt. Zou de wethouder al iets van een tipje van de sluier kunnen oplichten over wanneer er zicht wordt op deze nieuwe locatie of wanneer er misschien een rib komt met wat meer informatie hierover?

De voorzitter: Wethouder Heijkoop, wanneer kunnen we meer informatie verwachten?

De heer Heijkoop: Ja, voorzitter, ik zal even mijn collega De Jonge opzoeken om te kijken waar we nu zitten in de planvorming waar het gaat over de betreffende locatie. Ik zeg u toe dat ik u daar zo snel mogelijk over informeer als daar meer over bekend is. Als de locatie nog niet gedeeld kan worden dan zou ik dat misschien zelfs eventjes kabinet kunnen doen. Maar ik denk eigenlijk dat die locatie wel binnenkort naar buiten gaat. Het zit nu nog puur in de transactiefase. We zijn er al wat langere tijd mee bezig. Vanuit beschermd wonen hebben we daar ook nadrukkelijk een aandeel in omdat daar, nou ja, de businesscase was best wel uitdagend om het zo maar te zeggen. Dus we hebben even goed gekeken waar, hoe we dat voor elkaar kunnen krijgen. Nou, dat is een delicaat proces en ik zeg u toe dat ik, ja, het zou mooi zijn als ik u rond de zomer daarover kan informeren dat u weet waar het naartoe gaat. Zullen we dat afspreken?

De voorzitter: Zeker. Dan mevrouw Stevens van de PvdA nog.

Mevrouw Stevens: Ja, nog een korte vraag die schiet me net te binnen. In het verleden heb ik vanuit mijn werk, toen ik nog aan het werk was, vrouwen op een locatie moeten plaatsen die zeg maar met openbaar vervoer niet bereikbaar waren. Die echt ver buiten alles lagen en de vrouwen daar dan gewoon, ja, heel alleen in isolement. Mijn vraag is als die nieuwe locatie, waar ik heel erg blij mee ben, of daarnaar gekeken wordt dat er ook goede verbindingen zijn?

De voorzitter: Nog een laatste vraag over de bereikbaarheid. Wethouder Heijkoop.

De heer Heijkoop: Ja, qua OV en verbindingen zou ik durven zeggen dat dit, een meer A-locatie dan deze krijg je niet maar ik hou het nog een beetje cryptisch, ja.

De voorzitter: Kijk, dat is fijn. Commissie, ik ga jullie een voorstel doen voor een conclusie. Als je het er niet mee eens bent, zeg het vooral. We hebben net al een toezegging gekregen op een raadsinformatiebrief die gaat komen zodat er meer informatie is over de locatie en hoe dat ingevuld gaat worden. Kunnen we dan de

stukken die voor ons liggen ter kennisgeving aannemen en zeggen we, we wachten op de rib die eraan komt? Of is er nog behoefte aan een andere voortzetting, bijvoorbeeld nogmaals oordeelsvormend? Ter kennisgeving aannemen en een raadsinformatiebrief ...

De heer Kuhlmann: Ter kennisgeving, wij kunnen dat volgens mij niet maar de raad wel. Dus hij kan dan ter kennisgeving naar de raad, dat lijkt me het juiste proces.

De voorzitter: Ter kennisgeving naar de raad. Zeker, ja, dank je wel. Dan doen we het zo. We zien de rib graag tegemoet. Commissie bedankt en ook wethouder bedankt. Fijne avond.

4. Vaststellen Lokale nota publieke gezondheid 2024-2027 - Startnotitie

Voorzitter: De heer Van der Net
Raadsgriffier: De heer Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Ayverdi (DENK)
Dhr. Van Ballegooijen (VVD)
Mevr. Boom (VVD)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Dhr. Gorter (Op Ons Eiland)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Dhr. De Heer (CU/SGP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden

De voorzitter: Dames en heren, welkom allemaal. Het is drie minuten over negen en wij gaan een commissie starten over het vaststellen van de startnotitie lokale nota publieke gezondheid. Ik wilde eerst maar even snel het rondje maken, dan weten we in ieder geval wie we aan tafel hebben en dan wilde ik rechts beginnen.

De heer Den Boer: Mark den Boer, commissiegriffier.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

De heer Den Hartog: Paul Den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer De Heer: Robert De Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter Voor Dordt.

De heer Ayverdi: Emin Ayverdi, DENK Dordrecht.

De heer Van Pelt: Dirk Van Pelt, Forum voor Democratie.

Mevrouw Boom: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer Van Ballegooijen: Luca Van Ballegooijen, Dordtse VVD.

Mevrouw Koene: Irene Koene, Gewoon Dordt.

De heer Gorter: Wouter Gorter, Op Ons Eiland.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos, Partij voor de Dieren.

De heer Van Dam Timmers: Jan Van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

De heer Van der Linden: Rik Van der Linden, wethouder voor publieke gezondheid.

De voorzitter: Moeten we dan er wel bijzetten, onder andere toch? Onder andere dan, ja, ja, ja. Als we alleen maar een wethouder zouden hebben voor dit onderwerp dan ...

De heer Van der Linden: Dan zit er jaarlijks op.

De voorzitter: Ja, en dat is ook veel te duur betaald dan.

De heer Van der Linden: Dat staat in de notulen nu.

De voorzitter: Ja, dat staat in de notulen inderdaad. Waar gaan we het over hebben, dames en heren. De startnotitie lokale nota publieke gezondheid is eerder al twee keer beeldvormend aan de orde geweest. Op 19 maart vond een technische sessie plaats en vorige week dinsdag was er een werkbezoek aan het consultatiebureau en het Lab Positieve Gezondheid. Aan het einde van het werkbezoek besloot de commissie de startnotitie oordeelsvormend te agenderen met als politieke vraag, wat vindt de raad van de uitgangspunten van de lokale nota publieke gezondheid 2024-2027? Met daarbij als specifieke aandachtspunten prioritering en gezondheidsbevordering. Nou, dat is in ieder geval een aardige tekst. Ik ga gewoon eventjes kijken wie daar wat over wil zeggen. Volgens mij had ik mijn naam al gezegd, kijk ik even naar de griffie, nog niet hè?

De heer Den Boer: Nu je het zegt, nee.

De voorzitter: Nee, nee. Mijn naam is John Van der Net, ik ben uw voorzitter gedurende deze anderhalf uur. Ik zie dan gelijk een aantal ... Mevrouw Koene, u wilde al wat zeggen of nog niet? Nee? De heer Katif was het als eerste opeens in mijn blikveld en dan wilde ik u in ieder geval het woord geven hierover.

De heer Katif: Ja. Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, we zijn vorige week op bezoek ... Hij is in het Polygoonjournaal, kijk maar eens goed. Wij zijn inderdaad vorige week op bezoek geweest.

Dat was voor ons in ieder geval voor mij dan een leerervaring waar ik met een aantal dingen geconfronteerd ben waar ik toch tot min of meer de volgende woordvoering gekomen ben. Een voorgesteld besluit van de lokale nota publieke gezondheid 2024-2027 getuigt van een goede analyse van de gezondheidsuitdagingen waar onze stad mee wordt geconfronteerd. Het biedt in ieder geval een gedegen raamwerk om deze uitdagingen aan te pakken en de gezondheid en welzijn van onze inwoners te bevorderen. Beter Voor Dordt vindt dat een van de meest veelbelovende aspecten van dit voorstel, de nadruk op bestaanszekerheid als basis voor de gezondheid. We erkennen dat een stabiele financiële situatie en een gezonde woonomgeving en een veilige thuissituatie essentieel zijn voor een goede gezondheid en levensstijl. Door te focussen op het bevorderen van gezond opgroeien en het terugdringen van gezondheidsachterstanden legt dat voorstel terecht de nadruk op preventie en het creëren van gelijke kansen voor alle inwoners. De voorgestelde speerpunten zoals gezonde leefstijl, gezonde leefomgeving, het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen zijn van cruciaal belang voor het welzijn van onze inwoners. Voorzitter, oud worden betekent niet afgeschreven zijn. Een waardig bestaan voor ouderen is een must. Naar hen om blijven kijken en zorg voor hen dragen is niet meer dan een vorm van beschaving. En ik zeg het nogmaals, een vorm van beschaving. De collectieve verantwoordelijkheid preventie positieve gezondheid prioriteit te geven biedt dit voorstel een veelbelovend kader voor het bevorderen van een gezondere samenleving. Voorzitter, en ik rond af, hoewel het belangrijk is om de beschikbare middelen effectief in te zetten binnen de financiële kaders van de meerjarenbegroting en de Kadernota 2024 benadrukken we als Beter Voor Dordt de noodzaak van een doelgerichte investering om de doelstellingen van de nota te realiseren. Een laatste zin, voorzitter. Beter Voor Dordt ondersteunt dit voorstel met speciale aandacht voor prioritering en van de politieke punten van de heer Van Ballegooijen van de VVD en gezondheidsbevordering als kerntaak van gezondheidsbeleid. En heel simpel, voorzitter, u had geconstateerd dat ik voor de ouderen in dit geval, ja, voor mij een heel belangrijk onderwerp op een of andere manier. Daar werd ik eigenlijk mee geconfronteerd en daarom gaf ik er iets meer aandacht voor. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Nou, dat mag. Nou, goed, als iedereen zo positief is dan zijn we snel klaar denk ik. Dat zou kunnen natuurlijk. Ja, de heer De Heer.

De heer De Heer: Ja, voorzitter, dank u wel. Een nota van een paar pagina's hebben betrekking op een gigantisch deel van de uitvoering in onze gemeente. Wat heeft er tegenwoordig namelijk geen relatie met gezondheid? Dus aan de ene kant een beknopt en een redelijk voorstel en tegelijkertijd een voorstel met een verstrekkend effect. Wat betreft de politieke vraag, volgens mij heeft de gemeente met deze nota de prioriteiten in algemene zin prima op orde. En tegelijkertijd een paar opmerkingen. In eerste instantie, we missen concrete aandacht voor het terugdringen van eenzaamheid. Mensen van alle leeftijden voelen zich in een individualistische samenleving steeds vaker alleen. En dat in een stad die steeds verder verdicht raakt, een schrijnend gegeven. De eenzaamheidscijfers liggen in Dordrecht ruim boven het landelijk gemiddelde.

In de nota zien we op dit onderwerp slechts alleen aandacht voor ouderen, heel belangrijk natuurlijk, maar de eenzaamheidscijfers van iedereen onder de 65 zijn in onze stad zelfs nog stukken hoger. We vragen de wethouder dan ook hoe bestrijden van eenzaamheid voor alle Dordtenaren een prioriteit heeft de komende jaren? Aangezien het momenteel op deze manier niet is meegenomen in de speerpunten. Het tweede punt is dat we in het raadsvoorstel en in raadsvoorstellen in algemene zin ook steeds vaker over normaliseren lezen. Heel vaak ook heel redelijk om het daarover te hebben maar ook een risico wat ons betreft. Soms lijkt het dat we het normaliseren noemen, simpelweg omdat het een noodzakelijk gevolg is van het tekort aan mensen en uitvoeringskracht, middelen. Hoe ziet de wethouder dit en hoe kunnen we voorkomen dat we deze vrij populaire beleidsterm niet te makkelijk gebruiken om achter te verschuilen? Al met al, even los van de opmerkingen en de vragen, een heel redelijk voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Ja, ja, ik ga eerst naar rechts en dan ga ik naar links, als ik dat dan eventjes zo mag. Ja, dat is een afwijking van mij, sorry.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ja, u zei net al van, als iedereen zo positief is kunnen we kort zijn. Nou ja, over de politieke vraag kan ik inderdaad heel kort zijn, die is zo geformuleerd dat je daar moeilijk mee oneens kan zijn. Bestaanszekerheid, gezond opgroeien, gezonde leefstijl, gezonde leefomgeving, gezond oud worden, bescherming tegen ziekte, wie wil dat nou niet? Tegelijkertijd kan je met die uitgangspunten in de uitvoeringsfase nog alle kanten op. Dat roept dus ook vragen op. Vragen van, wat kan er straks daadwerkelijk gedaan worden? Want zoals in de nota gesteld wordt, financiën groeien niet mee met de zorg. Wat betekent dat concreet? Gaan we dan alles hetzelfde houden maar een stapje minder, gaan we iets schrappen? Er wordt gevraagd ook om prioritering maar wat mij betreft werkt dat zo niet bij gezondheid. Gezondheid is een allesomvattend begrip, geen multiple choice vraag. Een gezonde leefstijl betekent zoveel meer dan bijvoorbeeld actie tegen roken waar nu de nota, de brief over ging. Het vergt ook actie tegen alcoholmisbruik, gokverslaving, tegen obesitas, luchtvervuiling, tegen vervuild drinkwater of tegen eenzaamheid. GroenLinks ziet graag actie op al deze gebieden en wil dan ook wat reflectie van de wethouder. Tot slot, wie A zegt die moet ook B zeggen. Als we ons als raad uitspreken voor de gezondheid van onze inwoners en deze uitgangspunten, dan is dat inclusief dat wat ervoor nodig is. Dus willen we bijvoorbeeld minder hart- en vaatziekten, ja, dan zullen we roken moeten tegengaan. Dat kan bijvoorbeeld door een striktere regulering van de tabaksverkoop. Willen we schoon drinkwater? Nou, dan zullen we actie moeten ondernemen tegen Chemours om de lozingen op het water PFAS-vrij te maken. Willen we schone lucht? Ja, daar hoort dan ook bij het vuurwerk aan banden leggen. Willen we gezonde voeding? Ja, dan moeten we het Voedingscentrum volgen. Minder zout, vet, suiker, alcohol, vlees gaan reguleren.

De voorzitter: Interruptie van de heer Van Ballegooijen, mijnheer Den Hartog.

De heer Van Ballegooijen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het gaat over iets wat de heer Den Hartog iets terug zei. Hij gaf eigenlijk aan niet te willen kiezen als het gaat om gezondheid, als ik dat paraphraseer.

Wat ik snap want alle aspecten van gezondheid zijn heel belangrijk. Tegelijkertijd zien we natuurlijk wel het personeelstekort en ook financiële tekorten opdoemen. Dus ik vroeg me af hoe de heer Den Hartog dat rijmt?

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Ja, dank u, voorzitter. Dank ook voor de vraag. Ik zou het even apart bekijken. Ik heb net aan de wethouder ook gevraagd om te reflecteren op, er is minder geld, dat groeit niet mee met de zorg, hoe dan? Vervolgens zeg ik wat ik en vanuit GroenLinks belangrijk vind en wat wij belangrijk vinden is, alles moet gedaan worden.

De heer Katif: Voorzitter?

De voorzitter: Alles moet weer ... De heer Katif.

De heer Katif: Ja, aansluitend op de heer Van Ballegooijen. We hebben met elkaar een politieke vraag geformuleerd ten aanzien van prioriteiten en ik hoor in uw pleidooi geen enkele prioriteit vanuit GroenLinks. Welke prioriteiten stelt GroenLinks ten aanzien van datgene wat in de nota komt te staan? Wat is de prioriteit van GroenLinks in deze?

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u. Nou ja, dat ligt eraan hoe je het woord prioriteit opvat. Zoals ik al net zei, gezondheid, dat is geen multiple choice vraag van, we hebben hier nu een aantal mogelijkheden, welke van deze gaan we doen? Dus de prioriteit die wij stellen, dat gaat om een integrale publieke gezondheid waarbij alle aspecten een rol daarin moeten krijgen. Kan ik verder met mijn ...

De voorzitter: U kunt ...

De heer Katif: Ja, zeker.

De voorzitter: Ja, ik zie geen verdere ...

De heer Den Hartog: Ik was al bij mijn slotzin, voorzitter.

De voorzitter: Mooi, mooi.

De heer Den Hartog: Als afsluiting kan ik mededelen dat GroenLinks van plan is een amendement in te dienen over roken, alcoholgebruik en gokverslaving.

De voorzitter: Nou, dat is duidelijk.

Mevrouw Koene: Voorzitter?

De voorzitter: Bij deze. De heer De Heer dan nog even daarop of niet?

De heer De Heer: Ja, voorzitter, toch een vraag aan de heer Den Hartog. Dan lijkt dat toch te klinken als een soort prioritering, als er een amendement wordt aangekondigd waarin hij iets mist wat er toch bij moet. Of zie ik dat verkeerd?

De heer Den Hartog: Ja, dank u.

De voorzitter: Gaat uw gang. Ja, ja, zeker.

De heer Den Hartog: Nou, als er iets mist wil dat nog niet zeggen dat je dat per se dus belangrijker in een soort hiërarchische volgorde ziet. Het is alleen iets wat we missen naast heel veel dingen die erin staan die we natuurlijk onderschrijven. Ik begon niet voor niks met, ja, wie kan het hier niet mee eens zijn? De uitgangspunten zijn oké en wat erin staat, daar kunnen we ook achterstaan. Daarnaast willen we nog meer dan dat.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers wilde daar ook nog op reageren.

De heer Van Dam Timmers: Ja, voorzitter, dank. Ik hoorde inderdaad de heer Den Hartog een aantal hele interessante dingen zeggen en onderwerpen in zijn amendement die inderdaad grote factoren zijn op het gebied van beïnvloedbare gezondheidssellende. Maar mijn vraag daarbij zat, ik miste daar ook wel één en dat is namelijk het roken van verdovende middelen, drugs. Is er een bewuste reden waarom die niet als onderwerp in dat amendement voorkomt?

De voorzitter: De heer Den Hartog. We weten trouwens nog niet precies wat erin staat, we hebben hem nog niet gezien dus ...

De heer Den Hartog: Zeker, zeker, dat is zo. Dank voor de vraag. Ik kan u denk ik geruststellen, dat vinden we net zo goed ook belangrijk. Dit was geen uitputtende uiteenzetting dus het waren een aantal voorbeelden om het aan te geven dat wij eigenlijk elk aspect belangrijk vinden. Dus ook, nou, bijvoorbeeld drugsverslaving.

De voorzitter: Als reactie of als woordvoering, mevrouw Koene?

Mevrouw Koene: Nou, voorzitter, ik probeer al diverse malen in beeld te komen om een reactie te geven op mijnheer Den Hartog.

De voorzitter: Is dat dan een blinde vlek van mij? Excuses, mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Zeker. Wij hadden hier al geconstateerd dat uw blik naar links altijd wat vertroebeld is dus.

De voorzitter: Maar dat was u wel bekend, mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ja, zeker.

De voorzitter: Maar u heeft even het woord.

Mevrouw Koene: Fijn, dank u wel, voorzitter. Want ik ben namelijk heel erg nieuwsgierig, als de heer Den Hartog en alles belangrijk vindt en constateert dat er minder geld is, dat er dan toch, en dan kan je een amendement indienen maar goed, dat maakt dan op zich

niet zoveel uit, hoe ga je dat dan fiksen? Dus stel nou voor, er is honderd euro nodig en er zijn er tachtig. Ergens zal je dus dan keuzes moeten gaan maken. Hoe wil hij dat dan oplossen?

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Ja, dank u. Nou, zeker, dat zal je dus, je zal daarin keuzes moeten maken. Maar wat wij, dat heb ik ook net gevraagd als reflectie aan de wethouder, hoe wordt daarmee omgegaan? Het mag duidelijk zijn dat voor GroenLinks het niet zo, wij kiezen er niet voor om bijvoorbeeld een van de genoemde aspecten dan maar niet te doen. Wij vinden dat er voor alles wat genoemd is, dus dat hele rijtje van gezond drinkwater, gezonde lucht, gokverslaving, obesitas, noem maar op, dat daar overal aandacht en dus acties op moeten worden genomen.

Mevrouw Koene: Ja, dat is prachtig, voorzitter. Ik vind het ook prachtig dat mijnheer Den Hartog vraagt wat de wethouder daarvan vindt. Ik vind het eigenlijk veel interessanter toch wat mijnheer Den Hartog daar zelf als oplossing voor heeft.

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Nou ja, je zal altijd moeten roeien met de riemen die je hebt dus het ...

Mevrouw Koene: Ja, maar wat gaat, voorzitter, wat gaat mijnheer Den Hartog dan niet meer doen?

De heer Den Hartog: Ja, als ik mijn ...

De voorzitter: Via de voorzitter inderdaad.

De heer Den Hartog: Ik was bezig met een antwoord.

De voorzitter: De heer Den Hartog was even bezig, zo meteen even weer.

De heer Den Hartog: Dus het mag duidelijk zijn, ja, volgens mij is het al duidelijk wanneer ik zeg dat er wat ons betreft geen aspecten geschrapt dienen te worden en er is minder geld, dan kom je toe aan dat er per aspect wellicht minder geld is. Vervolgens moet je natuurlijk kijken van, hoe kan je dat zo slim mogelijk benutten? Niet elke interventie kost natuurlijk hetzelfde dus dat zal nader bezien moeten worden.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ja, ik constateer een beetje, voorzitter, dat het een vrij zinloze actie is die ik probeer te ondernemen. Dus ik denk dat ik het hier maar even bij laat.

De voorzitter: Nog? U was klaar. Iemand nog, richting de heer Van Ballegooijen? Dan gaan wij de heer Van Dam Timmers naar de woordvoering als eerste volgens mij uit mijn hoofd. Dat klopt hè?

De heer Van Dam Timmers: Klopt. Ja, dank, voorzitter. Dat klopt inderdaad. Ja, wat vinden wij van de uitgangspunten van de nota publieke gezondheid? Een hele goede vraag. Het zijn natuurlijk geweldige uitgangspunten, gezond oud worden, gezonde leefstijl, bestaanszekerheid als eigenlijk de basis. Staat ook niet voor niets als eerste. Dan komen er natuurlijk ook een aantal vragen op die we ook moeten beantwoorden en dan gaat het over de prioritering. Nou, om die vraag te kunnen beantwoorden gaat het natuurlijk ook over van waar kun je nou grote gezondheidswinst behalen? Waar willen we ook vanuit de gemeente samen het verschil maken en welke partners hebben we daarvoor nodig? Waar start en waar stopt ook onze gemeentelijke rol? Daar kom je dan ook op de financiën uit want niet alles als gemeente hoeft je natuurlijk ook zelf te doen. We hebben gewoon een goed gezondheidssysteem in Nederland dus de gemeente hoeft niet op elk vlak alles te doen maar kan wel op het gebied van de collectieve maatregelen veel verantwoordelijkheid nemen. Dat is dan ook een van de leidende principes en dat lijkt me heel belangrijk. Als je kijkt naar deze gezondheidsbevorderende of als ik kijk naar het hele stuk dan kun je eigenlijk ook zien dat er niet zo heel veel beleidsruimte eigenlijk is. Heel veel is wettelijk vastgelegd in de Wet op publieke gezondheid en dat moeten wij als gemeente dus ook netjes uitvoeren omdat dat zaken zijn die van groot belang zijn, zoals bijvoorbeeld de pandemische bereidheid. Nou, wellicht niet onbekend inmiddels na de afgelopen jaren. Vanuit het CDA Dordrecht zijn er een aantal punten die we over het voetlicht willen brengen waarvan we denken dat die hier ook onderdeel van moeten zijn. Hij is al genoemd ook door de heer De Heer, eenzaamheid onder alle bevolkingsgroepen. En daarmee dus ook, ja, dat ontmoeting tussen mensen, dat dat eigenlijk cruciaal is. De aanpak van armoede zit weliswaar niet in dit stuk denk ik maar het komt natuurlijk wel terug omdat dat wel een belangrijke factor is in gezondheid. En ja, ook nog als derde actie ook voor zingeving. Tijdens het werkbezoek vorige week bleek ook, als je kijkt naar mensen op leeftijd, dat niet zozeer of hun huisartsbezoek belangrijk is voor de gezondheid maar met name of ze het idee hebben dat ze ertoe doen, dat ze er mogen zijn en dat ze onderdeel zijn van de samenleving. Vanuit het CDA Dordrecht zouden we ook meer willen inzetten op de preventie van ziekte en op gezond leven. De gemeente kan daar een rol in spelen door ook een verbindende factor te zijn door zorgverleners en zorgorganisaties ook met elkaar te verbinden en samen te laten werken en daarin te faciliteren. We kunnen activiteiten organiseren vanuit de gemeente maar het lijkt mij zaak dat we vooral verenigingen en organisaties in onze stad vragen om dat te gaan doen omdat we onze rol als gemeente op zoveel vlakken spelen dat we ook moeten kijken van wat we aan anderen kunnen overlaten. Uitbreiding van rookvrije zones zou een goed voorbeeld kunnen zijn wat hier uiteindelijk in terecht zou moeten komen. Het geven van gezond leven lessen op scholen voor gezond leven dus en dus ook tegen de ongezonde dingen die mensen beter niet kunnen doen, zoals de heer Den Hartog ook aangeeft. Een aantal andere zaken die hier van belang zijn worden ook wel vanuit andere programma's gerealiseerd. Dus als je het hebt over gezond leven en preventie, dan heb je het ook over sport. Maar ik denk dat dat hier geen onderdeel van moet zijn want in feite hebben we dat in het sportprogramma al voldoende verwerkt. Wel zou het stimuleren van gezonde voeding nog onderdeel kunnen zijn van dit plan. Als je het hebt over de prioritering, want dat was ook een van de vragen, dan denk ik dat het armoedebeleid eigenlijk het belangrijkste is maar daar gaat dit stuk niet over. En als tweede gaat het om de gezonde leefstijl en dan zouden we toch nog wel iets meer ons best kunnen doen op het gebied van alcohol, roken en daarnaast een beweegvriendelijke omgeving. Het CDA Dordrecht steunt die dingen uiteraard. En ja, wij hopen op een

waaier aan gerichte programma's en initiatieven om zowel fysieke als geestelijke gezondheid te ondersteunen. En daar met name ook te richten, niet al om dat allemaal professioneel te doen maar juist ook vanuit de samenleving en vanuit verenigingen, kerken, moskeeën, et cetera.

De voorzitter: De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ja, voor woordvoering.

De voorzitter: Ja, zeker.

De heer Hartmeijer: Ja. Ja, dank, voorzitter. Goed dat er in de notitie ... O, je had een vraag misschien? Of niet? O, sorry.

De voorzitter: Nee, nee, nee, dat was een vingertje voor woordvoering. U bent aan het woord, mijnheer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Excuus, ik dacht dat mevrouw Schnabel een vraag aan de heer Van Dam had maar nee.

De voorzitter: Nee, nee, nee, ik regel het allemaal hier, komt goed.

De heer Hartmeijer: Ja. Een nieuw voorstel. Ons voorstel zou zijn om in onze gemeente alcoholreclame in de openbare ruimte te verbieden. Ik vond het heel goed dat collega De Heer een tijdje geleden alweer aandacht vroeg voor die bierreclames in een aantal bushokjes rondom scholen. Dus dan gaat het eigenlijk om dit soort locaties. Diverse gemeenten hebben dit recent al ingevoerd of zijn voornemens dat te doen. Bijvoorbeeld Almere, Deventer, Zaanstad en ook een aantal grotere gemeenten zoals Utrecht en Groningen recent. Dus er is sinds eind vorig jaar toch wel een zekere trend zeg maar. Als je het vergelijkt met het verbod op reclame voor tabak zie je toch dat het wellicht heeft bijgedragen aan minder gebruik. Reclame werkt nou eenmaal. Aan dat verbod was ook iedereen binnen de kortste keren gewend. Nou, we gaan er nu niet al een motie voor opstellen want het betreft hier een startnotitie. Wij zouden graag eerst willen weten wat nu de stand van zaken is rond alcoholreclame? Ik lees betreft reclame in de openbare ruimte over zaken als doelmatigheid, context. Het is nou ook niet zo dat ik, als ik op straat loop, ik constant bierreclames tegenkom. Dat valt erg mee. Maar hoe gaan we daar op dit moment mee om? Dat klinkt als een technische vraag, voorzitter, en dat is het ook. Maar wat ons betreft zou die ook dan schriftelijk beantwoord kunnen worden maar we zijn er wel benieuwd naar voordat we allerlei moties gaan opstellen.

De voorzitter: Hij is duidelijk. Dan mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Nou ja, om heel kort in te leiden, de afgelopen twee weken hebben we gesproken met professionals en vrijwilligers binnen het sociaal domein. Zij vertelden bevlogen over wijkinitiatieven en over gezond en veilig opgroeien en ouder worden. Deze gesprekken hebben voor ons de rib tot leven gebracht. We zijn blij dat met betrekking het uitvoeringsprogramma is aangegeven dat er een monitor in overleg met onder andere de Wmo Adviesraad tot stand zal komen. Dan hebben wij nog twee aandachtspunten. In de rib lezen we, en dat hebben een aantal

andere partijen ook aangegeven, een opsomming aan waardevolle informatie. We lezen alleen niet duidelijk terug wat er eerder is gedaan en hoe we op basis daarvan reflecteren en evalueren naar de toekomst toe. We kunnen ons voor een groot deel vinden in de uitgangspunten. De vraag die hierin van belang is voor ons en waar we zelf op kunnen sturen, op welk niveau gaan we de gezondheidsbevordering in onze stad uitvoeren? En biedt de bestaande begroting ook voldoende ruimte om de gezondheidsbevordering op een zo hoogwaardig mogelijk niveau uit te voeren? We hoorden afgelopen dinsdag dat ongeacht in welke wijk mensen wonen of opgroeien het overgewicht aankomende jaren naar 100 procent zal stijgen. Ja.

De voorzitter: Excuses, ja, Nick. Ja, dat ...

Mevrouw Schnabel: Ja, dat werd ons ...

De voorzitter: Ja, nee, ik hoor 100 procent. Ik dacht van, nou, kan dat wel? Maar ongetwijfeld heeft u dat gehoord.

Mevrouw Schnabel: Ja, het werd ons medegedeeld tijdens de consultatie. Ja.

De heer Katif: Ik was ook bij die consultatie maar mij is het helemaal ontgaan. Als je zegt, ik zie het voor me, 50 ... Ja, sorry, voorzitter.

De voorzitter: Ja, nee, ga ...

De heer Katif: 50 kilo, 100 procent.

De voorzitter: Nou, misschien kan de wethouder zo meteen daar ook nog een reactie op geven op hetgeen wat mevrouw Schnabel zegt. Gaat u door, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Nou, ik wil heel even kort toelichten. Het was natuurlijk een loop verder gesprek dus je kon zelf uitmaken met wie je het gesprek voerde. Een van de mensen die ging over gezonde voeding gaf aan dat het naar 100 procent stijgt. Dus misschien ook daar een reflectie inderdaad van de wethouder op.

De voorzitter: En anders wordt het een technische vraag die later wordt beantwoord. Gaat u door.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Nou ja, goed, op basis daarvan ook, we moeten ervoor zorgen dat we die mensen in beeld hebben waarop ingezet moet worden, ongeacht uit welke wijk ze komen. Dan denken we bijvoorbeeld aan schoolzwemmen. De VSP is hier volgens mij nu niet aanwezig maar die heeft zich daar natuurlijk hard voor ingezet.

Maar misschien via de registratie terug te kijken. Wij vragen ons af, is dat nu ook mogelijk via alle scholen? Want dat is ons niet helemaal duidelijk. Dan als laatste punt. We lezen dat we integraal naar gezondheid kijken, daar zijn we blij mee. Maar toch lijkt het proces zich voornamelijk binnen de sociaal medische domein hoek af te spelen. We zijn ook heel benieuwd en we denken ook dat het goed is om naar de kwaliteit van huisvesting te kijken omdat we denken dat dat ook een belangrijke rol speelt in het bevorderen van gezondheid. Daarom zouden we dit binnen de uitgangspunten ook wat

meer nog willen aanscherpen zodat we daar uiteindelijk ook nog wat meer integraliteit in zien. Dat was het voor nu even.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Gorter.

De heer Gorter: Ja, voorzitter, indrukwekkende presentaties van verschillende partners. Op Ons Eiland kan zich in grote lijnen vinden in deze lokale nota publieke gezondheid die voor ons ligt. Het college heeft een aantal uitgangspunten meegenomen in deze nota. Bestaanszekerheid als basis van gezondheid. Er moet genoeg geld zijn om gezond te kunnen leven, een gezonde werkplek, woonplek en een stabiele thuissituatie moet er zijn. We missen, en die vraag hebben wij in de technische sessie ook al gesteld, de mogelijke rol van het bedrijfsleven. Bedrijven zijn een essentieel onderdeel in de bestaanszekerheid van onze inwoners. Hoe denkt de wethouder over de rol van het bedrijfsleven in deze nota? Gezond en kansrijk opgroeien, naar mening van Op Ons Eiland begint dat al vroeg. Kan het onderwijs hier een voorname rol spelen of is de AVG-wetgeving hier een belemmering? Gezond ouder worden, het college legt nadrukkelijk een ondersteunende rol bij de mantelzorgers en het tegengaan van de eenzaamheid. Familie vindt het over het algemeen geen probleem om ondersteuner te zijn aan hun ouders of andere familieleden. Dit te doen voor anderen wordt al lastiger. De vraag, hoe kunnen wij dat voor deze mantelzorgers nog nadrukkelijker ondersteunen of aantrekkelijker maken? En dat is een mooi bruggetje naar de rib terugblik mantelzorg beleid 2023. Dan de ernstige eenzaamheid voor ouderen en jongeren. We weten inmiddels dat eenzaamheid de grootste pandemie in Nederland is. Zouden wij niet het voortouw moeten nemen om hierop beleid te schrijven? U moet toch ook van mening zijn dat de cijfers veel te hoog zijn. 17 procent is eenzaam in de leeftijdscategorie 19- tot 65-jarigen en 11 procent boven de 65 is eenzaam en de percentages zijn nog steeds groeiende. Tijdens de Coronaperiode is een goede weg ingeslagen, echter is het nu twee jaar na Corona nagenoeg uit beeld. Het vorige college had nog aandacht voor eenzaamheid in het programma tot en met 2022. Kan de wethouder toezeggen dat de gemeente Dordrecht serieus werk gaat maken van eenzaamheid? Tot zover.

De voorzitter: Dat is duidelijk. De heer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik zal heel simpel beginnen, de uitgangspunten zijn helemaal prima, daar gaan we mee akkoord. Een aantal puntjes om mee te nemen wellicht. Voor ons is de normalisering heel belangrijk. Wij zien al een tekort aan personeel en we zien ook, zoals al een aantal keer genoemd is, een komend tekort aan financiële middelen. Daarin is het heel belangrijk denken wij om te zorgen dat de mensen die het het hardst nodig hebben wel toegang houden tot specialistische zorg en dergelijke.

Daarbij dus ook is het goed wat ons betreft om naar te kijken, wie heeft daar toegang toe en wie kan eventueel af met algemene voorzieningen? Over die financiële tekorten vinden wij het ook belangrijk dat we minimaal binnen de huidige financiële kaders blijven bij de verdere uitwerking van de uitgangspunten. Het programma moet wat ons betreft namelijk ook meedraaien binnen de komende bezuinigingsvoorstellen want alleen op die manier heeft de gemeente ook zelf financiële bestaanszekerheid. Dat is ook belangrijk want eindelijk willen we wel, wat ik al eerder noemde, voor de mensen die het echt nodig hebben dit kunnen blijven bekostigen. Daarom kunnen we niet afwachten en het op een

beloop laten. Tot slot willen we aandacht vragen voor de monitoring. U bent het misschien inmiddels van ons gewend. De leidende principes moeten wat ons betreft worden uitgewerkt naar SMART geformuleerde doelstellingen, zoals ook eerder unaniem is aangenomen in de motie. Die moet wat ons betreft het volledige programma dekken en vervolgens ook met correcte indicatoren succesmeting daarvan gedaan worden. En denken wij bijvoorbeeld als het gaat over normaliseren en doelstelling op bijvoorbeeld duurzame teruggeleiden van specialistische hulp naar algemene voorzieningen. Of als het gaat om preventie per programmaonderdeel, wat is de verwachte gezondheidswinst of wat is de verwachte winst op andere vlakken? Nou, we vinden het belangrijk om dat goed te meten zodat we naar de toekomst toe ook kunnen zien welke programma's succesvol zijn, welke niet, zodat we op een hele gerichte manier kunnen investeren ook in de toekomst. Dus ik hoop dat de wethouder kan toezeggen dat in de uitwerking die hieraan volgt, dat dat ook meegenomen gaat worden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik of er nog iemand een woordvoering heeft. De heer Van Pelt, gaat uw gang.

De heer Van Pelt: Dank u wel, voorzitter. Ik mis eigenlijk in deze nota in zijn geheel de notie van de vrije autonome burger. Er lijkt een soort onuitgesproken vooronderstelling in deze visie te liggen dat gezondheid een soort absolute waarde is die alle andere waarden terzijde dringt en ik heb daar wel zorgen over. Met name ook omdat we kennelijk ook van mening zijn dat we van overheidswege daar sturing aan moeten geven. Ik denk dat we in een vrij land levend, dat ieder mens zijn of haar leven mag vormgeven op de manier die hij of zij goeddunkt en daarbij gestuurd wordt door individuele waarden. Gezondheid is daarbij denk ik voor veel mensen een belangrijke waarde maar niet altijd. Veel mensen zullen ook een afweging maken met andere waarden. Ik denk dat dat een fundamenteel punt is dat de burger daar dus de vrijheid toe behoudt. Er zijn bijvoorbeeld mensen die houden van bergbeklimmen. Dat is een activiteit met een gezondheidsrisico. Als je dat wat dichterbij huis brengt dan zie je dat je veel vaker ziet dus dat mensen hardlopen. Dat is volgens mij ook een ongezonde gewoonte. Ik heb een aantal hardlopers in mijn omgeving en die zie ik regelmatig toch mank gaan en dan hebben ze weer wat te wild gedaan met dat gedraaf. Ik vind niet dat we die mensen moeten gaan aanmanen om daarmee te stoppen of dat we een maximumsnelheid voor hardlopen moeten gaan invoeren.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel met een interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Ja, ik was, dank u wel, voorzitter. Ik was benieuwd, er zit toch ook in deze hele nota niet enige verplichting die we opleggen? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Nee, maar er staan volgens mij ook niet zo heel veel concrete dingen in maar dat gaat dan natuurlijk komen. Maar ik heb dus zorg over de strekking van de nota, van het voorstel, dat we er kennelijk met elkaar van uitgaan dat gezondheid zo'n cruciale absolute waarde is dat we dat inderdaad ook, dat we daar mensen toch in kunnen gaan sturen. Je hebt natuurlijk een heel continuüm tussen verplichtingen aangaan en aan de andere kant allerlei subtiele vormen van beïnvloeding. Ik ben wel een beetje bang dat we daar in een hellend vlak in terecht gaan komen. Ik vind dus dat de

wezenlijke vraag die hier dus aan ten grondslag ligt is, hoe verhoudt zich nou het beleid tot de vrijheid van de burger?

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Pelt: Wat mij betreft heeft een burger ook dus de vrijheid om een ongezond leven te leiden. Ik denk toch dat het juist heel principieel zou, wat je er ook van vindt verder, maar dit gaat volgens mij over iets essentieels waar individuele burgers gewoon hun eigen keuzes in moeten kunnen blijven maken.

De voorzitter: Interruptie door de heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Ik denk dat de heer Van Pelt een heel goed punt aanhaalt. Dus dat je altijd ook keerzijdes hebt aan alle maatregelen die je ook neemt en dat dat invloed heeft op de persoonlijke levenssfeer van mensen en dat je daar ook recht aan moet doen. Ik heb een vraag wel daarover. Als je nou bijvoorbeeld kijkt naar de preventiemaatregelen die we nu doen, bijvoorbeeld op het gebied van roken of alcohol, hoe zou de heer Van Pelt van Forum voor Democratie die dan inrichten? Of zou die zeggen in zijn algehele, ja, dat doen we überhaupt niet want mensen zijn gewoon vrij om te kiezen wat ze willen.

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Nou, ik zou voor dat laatste gaan waarbij ik denk dat een overheid een informerende taak heeft. Dus burgers moeten voorzien worden van de juiste informatie. Nou, dat gebeurt ruimschoots. Maar wat mij betreft zou het daarmee moeten stoppen en breekt daarna dus de verantwoordelijkheid van de burger aan.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers nog met een vraag.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Hoewel ik op zich het een heel mooi ideaal zou vinden wat de heer Van Pelt zegt, via u voorzitter, neer had moeten we ook realiseren dat als het gaat over bepaalde middelen, dat die ook verslavend zijn. Dus dat mensen feitelijk gezien tot slaaf gemaakt zijn van die middelen en daarmee dus ook niet geheel vrij. Dus het zou ook kunnen als de heer Van Pelt voor vrijheid zou pleiten dat die juist zou pleiten voor dit soort maatregelen omdat mensen dan juist vrijgezet worden van de dingen waar ze slaaf van zijn. Tot zover.

De voorzitter: Dan wordt het aardig ...

De heer Van Dam Timmer: Ik ben benieuwd naar de reflectie.

De voorzitter: Nee, maar we worden aardig filosofisch maar ik begrijp wel de ingang. De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Filosofisch is ook het leukste. Dat is ook denk ik wat hier ... Ik denk dat we een heel spectrum hebben en ik ben het met de heer Van Dam Timmers eens. Maar ik zeg dit ook omdat de nota juist heel erg vind ik eenzijdig geformuleerd is vanuit het idee dat ziekte iets is wat mensen overkomt. Dat heeft met allemaal externe factoren te

maken. Ik ben juist ook wel een beetje op zoek naar het moment van vrijheid, de keuzevrijheid die mensen ook hebben. Mensen zijn gedetermineerd en vrij, dat is natuurlijk ook weer een paradox. Maar ik denk dat je die twee dingen wel naast elkaar moet laten bestaan. Op het moment dat we eigenlijk gaan doen alsof iedereen, alsof gezondheidsproblemen eigenlijk alleen maar een gevolg zijn van omstandigheden, dan zijn we burgers aan het verkleuteren en aan het bevoogden en dat lijkt mij ongewenst.

De voorzitter: Een mooi woord, verkleuteren. De heer Van Dam Timmers nogmaals.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Tot slot, ik denk als ik de heer Van Pelt zeg ik via u goed hoor dan ben ik het daar wel heel erg mee eens. Je kunt niet zeg maar actie op gezondheidsbevorderende maatregel of tegen roken, alcohol en andere ongezonde dingen zien als dat dat de oplossing is. Je hebt, heel veel ziektes ontstaan gewoon omdat wij mens zijn, verouderen en uiteindelijk komen te overlijden. Door te doen alsof als dat je dat niet doet, dat het dan allemaal goed komt is natuurlijk onzin. Plus dat je dan ook nog eens een soort van een schuldgevoel bij mensen kan oproepen dat ze daardoor ziek zijn geworden en dat lijkt me niet weg om te gaan. Maar ik ben benieuwd naar hoe de heer Van Pelt dan kijkt naar alcohol, als je daarnaar kijkt. Als je een soort samenleving hebt waarin dat heel gebruikelijk is, vindt u dan principieel dat je daar eigenlijk niets aan moet doen? Ook al heeft het tot gevolg dat het heel veel maatschappelijke schade geeft.

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Nou ja, ik denk dus dat gezondheid, in dit geval het op een verantwoorde wijze omgaan met alcohol, dat dat een primaire aangelegenheid is voor ouders die hun kinderen opvoeden. Dat daar volgens mij ook veel meer invloedsmogelijkheden zijn, dat er dan, dat je er veel dichter op zit. Dus ik zou daar veel meer het gewicht bij willen leggen en de taak of de rol van de overheid niet al te groot willen maken.

De voorzitter: Nou, is een duidelijk antwoord. Ik zag nog mensen die eventueel nog een interruptie hadden. Nee, de heer De Heer en dan, ja, dan mevrouw Koene. Ik ben heel eerlijk, de heer De Heer was eerder. Neem me niet kwalijk, mevrouw Koene. De heer De Heer had nog een interruptie volgens mij.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Ook ik kan de filosofische inslag van de heer Van Pelt wel waarderen dus dank daarvoor, via de voorzitter. Ik denk hem te horen zeggen dat hij het belangrijk vindt dat er ook ruimte moet zijn voor het kiezen voor een ongezonde levensstijl. Tegelijkertijd weten we natuurlijk ook dat het gevolg van een ongezonde levensstijl vaak is dat mensen naar de dokter gaan of zorg nodig hebben en dat daar ook een prijskaartje aan hangt. En dat we niet alles in cijfers hoeven te vertalen maar tegelijkertijd leven we wel in een situatie waarin de middelen vaak ook schaars zijn. Dus aan de ene kant kan ik het heel erg waarderen wat de heer Van Pelt zegt, aan de andere kant heeft dat natuurlijk ook gevolgen waarbij diezelfde burgers ook toch zich vaak bepleiten op het recht op zorg. Hoe ziet de heer Van Pelt dat?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Nou, het principiële antwoord is dat dat wat mij betreft niet ten koste moet gaan van de individuele vrijheid. Dat dat ook een kwestie is van solidariteit als het gaat over het zorgstelsel. Het meer cynische antwoord is de rekensom dat mensen met een ongezonde levensstijl veel goedkoper zijn voor de schatkist, over het algemeen. Ja, lange termijn. Maar goed, dat is niet denk ik de manier waarop je ernaar wil kijken. Ik geloof dat roken, roken dat levert de schatkist netto 8 miljard per jaar op heb ik wel eens begrepen.

De voorzitter: Ja, ik werk bij die dienst die dat int dus dat zit volgens mij wel redelijk goed. Mevrouw Koene, u bent volgens mij aan de beurt voor de woordvoering.

Mevrouw Koene: Ja, nou, dan is dat nog eens mooi, voorzitter. Even kijken, de uitgangspunten, nou, daar hebben een aantal mensen al van gezegd dat, daar kan je dus bijna niet tegen zijn. Ik wil nog wel een paar opmerkingen maken en dat gaat onder andere over dat ik zag staan dat we differentiëren in beleid, dat dat betekent dat er in sommige wijken extra inzet zal zijn. Waar ik echt voor wil waarschuwen is dat we niet altijd op dezelfde wijken focussen want er draaien hier en daar al programma's. Dus laten we echt goed in kaart brengen van tevoren welke wijken er dan iets nodig is. Daarnaast zeg maar dat er soms beperkingen zijn omdat er, we hadden het er net al even over, dat er minder geld beschikbaar is. Dat zou misschien ook wel eens een keer juist goed kunnen zijn. Ik heb dat pas geleden in een commissie gezegd over de perspectiefnota, dat was een heel ander onderwerp natuurlijk. Dat het ook voor de raad wel eens een keer interessant kan zijn om een echte keuze te kunnen maken in dingen die je wel of niet meer doet. Of bijvoorbeeld als er een afdeling is die heel goed is in de uitvoering en dat draait allemaal goed, waarom er dan zoveel management op moet zitten? Dus misschien dat je dan een hele managementlaag zou kunnen schrappen bijvoorbeeld. Even heel makkelijk gezegd want zo makkelijk is dat niet. Maar dat je gewoon daadwerkelijk ook eens een keer gaat kijken of zorg en alles wat erbij hoort niet al veel te veel geld kost qua overhead en dat soort dingen. Dus als je daar eens wat in gaat bekijken en misschien snijden, dan hou je wellicht ook wat meer geld over voor binnen de uitvoering. Wat ook winst op kan leveren, voorzitter, dat is ook om dingen te combineren. Wat ik bijvoorbeeld mis hier in het verhaal is de combinatie met laaggeletterdheid bijvoorbeeld.

Als je laaggeletterd bent dan ben je over het algemeen ook ongezonder omdat je, ja, dat is nou eenmaal zo, omdat je dingen niet goed kan lezen, begrijpt, enzovoort. Dus dat zijn dingen die ik dan mis. Dat hoeft voor mij niet per se in zo'n startnotitie te staan maar ik vind het wel heel belangrijk dat we toch met de dingen waar we hier beleid op hebben binnen de gemeente die met elkaar te maken hebben, dat we dat ook eens, met zo'n rotwoord, integraal ook oppakken. Dat gebeurt veel te weinig. Dus het is veel te veel, de portefeuille van mijnheer Van der Linden, de portefeuille van mijnheer Heijkoop, de portefeuille van mevrouw Van Benschop. Dat is allemaal hartstikke leuk en ze vinden elkaar superaardig, dat weet ik zeker, maar het zou ook wel fijn zijn als die portefeuilles net iets meer in elkaar verweven zouden zijn. Omdat dat dus naast misschien geldelijke winst ook gewoon enorm kan helpen om efficiënter te werken.

De voorzitter: Dank u. Dan kijk ik om mij heen en dan is het misschien tijd. Ik bedoel, ik moet even oefenen nog op de naam altijd.

De heer Ayverdi: Ayverdi.

De voorzitter: Ayverdi hè? Toch, ja, nee, maar ik vind, ik spreek soms namen verkeerd uit en dan wordt er boos naar me gekeken. De heer Ayverdi.

De heer Ayverdi: Nee, helemaal geen probleem hoor. Kan ik terug reflecteren naar hetgeen waar de heer Van Pelt het over had? Is dat mogelijk?

De voorzitter: Natuurlijk. Ja, ja.

De heer Ayverdi: Oké. Want ik ben het er niet mee eens dat de gemeente of een overheid wordt gezien als iets wat alleen maar een informerende rol heeft. Ik denk dat wij hier ook een bepaalde inspiratiebron moeten leveren want wij zitten hier met bepaalde disciplinaire kaders en wij maken hier beslissingen maar daarbuiten heb je dat niet. De reden waarom je hier de gemeenteraad hebt is omdat je bepaalde disciplinaire kaders, dingen moet regelen of verzinnen voor het welzijn van je burgers want dat heb je buiten niet. Daarom denk ik dus dat we buiten het informerende kader ook een rolmodel moeten vormen in ieder geval voor onze eigen achterban maar ook voor de hele bevolking der Dordtenaren. Dit vind ik erg belangrijk dus want veel vrijheid dat is, als ideaal is het oké maar als je dan diep ingaat in veel vrijheid. Ja, als je dan eenmaal een deur opent voor bijvoorbeeld vrijheid, in alles vrijheid, in roken et cetera, waar gaat dat naartoe? Dat vind ik filosofisch gevaarlijk, voorzitter. Ja.

De voorzitter: Ja. Nou, goed, zie ik, ik mag als liberaal dan zeggen, geen vrijheid zonder verantwoordelijkheid natuurlijk. Ja, ik ben uw voorzitter, ja dus ... Nee, maar daarvoor heb ik het dus ook niet gezegd. Ik kon het niet laten. Ja, nee, dan, ja, ik heb heel veel geschreven, de wethouder heeft ook heel veel geschreven. Dus ja, ik stel voor dat we gewoon beginnen en ik ga gewoon ook afvinken of we gezondheid ...

De heer Van der Linden: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, er is heel veel gezegd. Een aantal van u heeft dingen gezegd die ook goed op elkaar aansluiten. Ik probeer alles te benoemen. Ik doe dat wel ook met het oog op waar we hiervoor met elkaar zitten.

We stellen een startnotitie vast, dit is nog niet de nota. Dus een aantal dingen die u aanreikt zullen we sowieso op terugkomen. Misschien begin ik dan toch even met, nou ja, het half filosofisch debat. Kijk, wat je met publieke gezondheid hoopt te bereiken is dat veel mensen gezonde keuzes maken. We hebben in dit land een aantal randen van het zwembad. De ene rand is, ja, we hebben een aantal ge- en verboden. Ik denk niet dat iemand in deze ruimte denkt, weet je wat, ik wil wel van die regel rechtshouden in het verkeer is een goed idee, daar wil ik wel vanaf. Iedereen zegt, ja, nee, dat is gewoon verstandig en het is ook voor andere mensen fijn, het geeft voorspelbaarheid. Het is trouwens ook gewoon waar we ons aan houden, het is een afspraak. Nou, helemaal de andere kant uit kun je natuurlijk constateren dat iedereen wel vrij is om te eten wat die wil. Natuurlijk ook weer binnen bepaalde grenzen. Wij gaan niet voorschrijven, daar wees de heer Van Pelt op, wat iemand in de winkel wel of niet koopt aan groenten of wel of niet koopt aan vlees. We hebben wel regels over alcohol, we hebben ook regels over wat bepaalde lezerscategorieën mogen kopen maar daar ben je verder vrij in. Nou, binnen die context van, nou, een aantal ge- en verboden en de context van, ja, we hebben hier een samenleving die is ingericht op van alles en nog wat kunnen doen binnen die

grenzen. Doen we het ook, doen we ook een aantal dingen op publieke gezondheid. Nu zien we wel een aantal trends die helpend zijn maar ook wel een aantal trends die helemaal niet helpend zijn. Het gaat heel goed in Nederland in economische zin de afgelopen jaren maar elk jaar zien we dat de kosten die we maken aan zorg in brede zin nog sneller stijgen dan het bruto nationaal product. Dat is op zich iets dat gewoon gebeurt. We worden ook steeds ouder met elkaar en de techniek is ook verder geschreden en er is meer geld voor gezondheidszorg. Dat zijn dingen die niet per se negatief zijn. Maar je constateert wel, op een gegeven moment geven we zoveel uit aan zorg, dat is niet meer te doen. Niet qua arbeidsmarkt, niet qua hoe de samenleving in elkaar zit. Dus ergens moet je ook constateren, wat kunnen we nou doen om te stimuleren, te informeren, maar ook te stimuleren dat mensen iets doen aan hun gedrag als dat passend is. Dan kan het gaan om hele jonge mensen. Daar hebben we heel veel organisaties voor, daar zijn we vorige week ook langs geweest. Maar natuurlijk de samenleving wordt ouder en mensen worden ook, blijven ook steeds langer behoorlijk gezond en actief. Ook oude mensen hechten meer aan gezondheid dan vroeger wellicht. Hebben ook meer mogelijkheden om daaraan te werken. Daar kun je op allerlei manieren iets aan doen en dat willen we ook. Want daar is de samenleving mee gebaat, daar is ook de begroting van Nederland bij gebaat en dus ook onze samenleving. Nou, dat zijn een heleboel dingen die pikken we zo mee. We hebben bijvoorbeeld mobiliteitsbeleid waarin de fiets en het lopen wordt gestimuleerd omdat dat ruimtelijk ook allerlei effecten heeft. We stimuleren groen in de stad, we hechten eraan dat er voldoende speelplekken zijn en we vinden het ook fijn dat je op allerlei manieren in parken of op andere plekken fijn kan bewegen en elkaar kan ontmoeten, enzovoorts. Dat heeft allerlei doelstellingen maar het draagt ook bij aan een samenleving die fijner in elkaar zit en ook aan betere individuele gezondheid. Is dat nou met een gezondheidsdoel gedaan? Niet per se maar het heeft wel dat effect. Zo zijn er nog veel meer van dat soort beleidsterreinen. Zoomen we even iets in. Een aantal van u heeft dingen gezegd over armoede, over onderwijs, over sport.

Daar zijn natuurlijk, en mevrouw Koene heeft daar best een goede reflectie op, we vinden elkaar heel aardig als wethouders die allemaal actief zijn in of rond het sociaal domein maar we proberen ook wel dat zo goed mogelijk af te stemmen. Een paar maanden geleden hebben we een integrale visie sociaal domein opgesteld waar we alle vier de wethouders die iets met sociaal domein deden ook wel ons werk in terugzagen. Natuurlijk zijn er altijd domeinen die tegen elkaar aanliggen maar wel van elkaar te onderscheiden zijn. Zoals u weet heb ik portefeuille jeugd waarin het heel veel gaat over jeugdzorg, kosten maken om mensen beschikking te geven of een programma te laten draaien of een interventie te doen waardoor het weer beter gaat. Een deel van de doelgroep zit ook op school en soms is jeugdhulp op school een veel beter idee dan jeugdhulp buiten school. Nou, dat proberen we goed af te stemmen. Maar al die andere domeinen, armoede, onderwijs, sport ga ik nu even niet specifiek op in, daar is beleid voor en er zijn ook stukken voor vastgesteld. Publieke gezondheid richt zich op een aantal andere terreinen, deels vanuit de wet, deels vanuit de keuzes. Daar gaat het hier over. Een van de dingen die iedereen wel benoemd heeft is ook die eenzaamheid. Eenzaamheid heeft natuurlijk, ja, zit voor een deel wel in de portefeuille van collega Van Benschop. Is natuurlijk wel iets wat in elke leeftijdsgroep optreedt. Wat je ook wel denkt meer te zien sinds Corona. In ieder geval bij jongeren schijnt dat een grotere groep jongeren te zijn die eenzaam is. Vanuit de initiatieven die in het Rijk zijn opgesteld, het

GALA en het ISA, die afkortingen die heeft u al af en toe horen langskomen, zijn er middelen voor. Ook binnen de GGD-programma's hebben we daar inzet op. Er zit ook iets bij de jeugd en er zit ook iets bij scholen. Maar op eenzaamheid zullen we zeker terugkomen in de nota. Een ander thema wat een aantal van u noemt is monitoring. U heeft in de presentatie die vanuit de DG&J is gehouden hier een paar weken terug een aantal staatjes gezien, bijvoorbeeld over obesitas en ook over eenzaamheid en over hoe gezond mensen zich voelen. Dat zijn allemaal data die we verzamelen op regioniveau. Je kunt ze uitsplitsen naar gemeentes maar we gaan ze niet zelf maken, dat wordt gedaan voor ons door de DG&J. Dus in de richting van de heer Van Ballegooijen, ik kan me voorstellen dat er allerlei andere verdiepvragen kunnen zijn op deelterreinen. Als je die ook wil monitoren dan gaat dat natuurlijk eigen inzet vergen en daarmee ook meer kosten met zich meebrengen. Ik stel voor, en dan haal ik even adem, dat we daar, dat we ons in de nota wel gaan verhouden tot, wat kunnen we nou zelf weten en wat willen we graag weten over de programma's die we draaien?

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Ja, wat de wethouder aandraagt is op zich heel mooi, dat er al heel veel informatie wordt bijgehouden. Dat is inderdaad ook waar maar dat was niet helemaal waar ik naar doelde. Ik wilde graag, de vraag die ik stelde ging meer over het opstellen van doelstellingen die gelinkt zijn aan de uitgangspunten die nu, nou ja, waarschijnlijk als ik het zo eens hoor worden aangenomen. Dat dus eigenlijk dat we gaan van uitgangspunten naar concrete SMART-geformuleerde doelstellingen. Die mogelijk best al meetbaar zijn met de gegevens die we hebben maar waarvan we wel van tevoren zeggen, met het beleid zoals het nu staat verwachten we bepaalde effecten. Dat moet uiteraard ook allemaal weer terugleiden naar die originele uitgangspunt om netjes een vloeiende lijn te krijgen van de gegevens naar de algemene doelstellingen die we hebben.

De heer Van der Linden: Ja. Dan snap ik hem iets beter. Als je dan, en ik denk dat we dat kunnen, met een bepaald soort reserve altijd. Als je bijvoorbeeld kijkt naar gezond en kansrijk opgroeien, je kan allerlei interventies hebben, je gezondheidszorg. Halen mensen hun vaccinatie zelf niet, hoe gaat het met school, dat zijn allemaal indicatoren die kun je goed bijhouden. We weten ook dat er een relatie is tussen leefomgeving, wijken, plekken, gevoeligheid voor milieuomgeving of milieufactoren die meer of minder helpend of juist belemmerend is ten aanzien van de gezondheid. Dat rapporteren we niet allemaal dan. Dus er zit wel een relatie tussen waar we op inzetten en wat we dan meten maar je kan nooit alles meenemen denk ik. Maar dat oordeel kunt u geven als we de nota voorleggen denk ik, ja? Dan zijn er nog een paar specifieke dingen gevraagd, bijvoorbeeld over de rol van bedrijven. Dat vind ik best een ingewikkelde vraag. Kijk, er zijn heel veel bedrijven die hebben natuurlijk bewust werk gemaakt van bijvoorbeeld hun eigen mobiliteitsbeleid. Stimuleren dat mensen gezond gedrag vertonen in het woon-werkverkeer of juist ook in de organisatie een hele gezonde lunch aanbieden of aandacht hebben voor de werkomstandigheden, enzovoort. Dat is een vorm van inzet die bedrijven plegen. Als u het heeft over, kan het bedrijfsleven een grotere rol krijgen bij het uitvoeren van gezondheidsbeleid? Daar heb ik zo gauw geen aanvullende ideeën over. Dus als u daar suggesties op heeft hoor ik ze graag.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers heeft een suggestie denk ik, of niet?

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Ja, werkgevers hebben natuurlijk sowieso een taak vanuit preventief medisch onderzoek. Dus in die zin kun je als gemeente, zou je natuurlijk wel de aandacht daarvoor kunnen vragen en zou dat een rol kunnen zijn. En dan met name ook het belang voor werkgevers het benadrukken van duurzame inzetbaarheid, het niet uitvallen. Dat is zowel financieel als samenleving technisch heel belangrijk. Met name in sommige seizoenen zie je dat er op sommige werk, ja, ook bij de gemeente zoveel mensen uitvallen dat dat tot problemen in de operatie leidt. Dus dat heeft wel degelijk zin.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel nog als aanvulling neem ik aan of niet?

Mevrouw Schnabel: Ja, heel kort want vorige week ging het, dat is dan natuurlijk een ander onderwerp, over mantelzorg. Daar in de nota stond heel duidelijk dat er ook overleg is met werkgeversverenigingen om secundaire arbeidsvoorwaarden zo aan te passen. Dus bijvoorbeeld om mantelzorg op te nemen in de secundaire arbeidsvoorwaarden. Dus dat is een heel praktisch iets wat wellicht ook in combinatie met dit zou kunnen.

De voorzitter: Nou, u heeft uw tips nu.

De heer Van der Linden: Ja, dank. Ja, dat zit natuurlijk meestal in cao's of andere afspraken in sectoren. Daar richten we ons in het kader van gezondheidsbeleid zeker niet zo op. Maar goed, het punt is gemaakt. Nog iemand, ik weet niet meer wie het was, o ja, ik denk dat de heer Hartmeijer het was en nog twee andere mensen ook, die maakten opmerkingen over reclamebeleid. Ik weet dat we daar in de laatste APV-wijziging iets over hebben opgenomen. Dat, maar ik beschouw hem even als technische vraag. Ik weet ook dat er meerdere gemeenten zijn die ofwel op alcohol ofwel op bijvoorbeeld suikerhoudende frisdranken of nog weer andere voedingsmiddelen belemmeringen hebben opgeworpen om niet overal reclame voor te kunnen maken. Laten we de vraag nu technisch oppakken en dan wachten we wel even af of daar een motie of een ander initiatief op komt. Dat is dat. Dan is er ook nog gevraagd naar normaliseren. Ja, dat is een beetje dat soms lijkt het een beetje het toverwoord achter elke discussie die een beetje ingewikkeld wordt en veel geld kost. Toch is dat ook wel gewoon een gegeven. Als je kijkt naar de arbeidsmarkt, als je kijkt naar wat zorg in het land ons kost en als je kijkt naar wat we onderling ook van elkaar zijn gaan verwachten, dan wordt er op inzet vanuit de overheid ook een soort idee verwacht van, oké, hier is mijn probleem, maak er maar weer een negen van. Ja, dat kunnen we als samenleving niet overal op leveren denk ik. Je kan je ook de vraag stellen of dat moet, gezien alle andere thema's die er spelen. Ik denk dat bij gezondheid die individuele verantwoordelijkheid ook altijd behoorlijk groot blijft. Wat je ook vindt van gezond leven of bewust gaan sporten of niet of wel of niet roken of alcohol drinken. Die individuele gezondheid blijft heel groot. Die wettelijke rol van de gemeente is ook beperkt. Bij jeugd hebben we een aantal grote verantwoordelijkheden, dat gaat om vaccinaties aanbieden en jeugdgezondheidszorg organiseren. Maar hoe u zich allemaal gedraagt, daar gaan we maar in zeer beperkte zin over. Normaliseren gaat er dan ook over dat je goed in beeld

hebt waar je wel en waar je niet van bent en ook waar die verantwoordelijkheid stopt. Dan kom ik bij het laatste punt waar de heer Den Hartog had daar het meest expliciet op. Je mag best stevig focussen op dingen waar je meer of minder op inzet. U noemt dan bijvoorbeeld roken, alcohol en drugs en gokken. Nou, dat zijn natuurlijk voor de hand liggende thema's om op terug te komen. Daar zijn ook relatief best veel programma's al beschikbaar bij de Dienst Gezondheid en Jeugd. Daar gaan we ieder geval ons goed toe verhouden in de nota. Als u dan denkt, het is te weinig, dan kan u altijd een amendement doen. Ik zou willen suggereren dat u, als u hier nu wat mee wilt, dat u het doet in de vorm van een motie. Die ons oproept om, als we die nota uitwerken, daar nadrukkelijk aandacht voor te geven. Om deze hele beknopte startnotitie te amenderen is dan misschien iets minder voor de hand liggend. Ik geef het natuurlijk maar in overweging. Ik denk dat ik alles heb benoemd, voorzitter.

De heer Gorter: Voorzitter?

De heer Van der Linden: Maar het is niet zo want ik zie ook vingers.

De heer Gorter: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Gorter en dan mevrouw Schnabel.

De heer Gorter: Ja, dank je wel. Wij hadden nog de vraag gesteld in hoeverre de AVG-wetgeving een belemmering is voor deze nota?

De voorzitter: De AVG. Wethouder.

De heer Van der Linden: Die is voor de nota niet belemmerend. Wat je soms wel merkt, en dat meet je bijvoorbeeld als je allerlei monitoringsgegevens verzamelt op regioniveau en probeert om aan te geven, nou, bijvoorbeeld weer eventjes, in wat voor delen van je gemeente is extra aandacht op bijvoorbeeld vaccineren of gezond leven nodig? Dan kan je maar tot een bepaald niveau dingen verzamelen. Mensen moeten ook toestemming geven soms. Nou, dat kun je als belemmering zien. Ik merk niet dat dat belemmerend werkt tot nu toe want het is ook heel gezond dat we niet alles weten tot achter de voordeur. Dus nee, ik kan me zo gauw in het kader van deze nota geen echte belemmering voorstellen. Nee. Ik kijk even naar rechts. Als dat wel zo is wordt er nu heel boos gekeken maar dat gebeurt niet. Nee, nee.

De voorzitter: Geen boze blikken, dat scheelt weer. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Mijn vraag was nog niet beantwoord in de zin, op welk niveau gaan we de gezondheidsbevordering in onze stad uitvoeren? Want het wordt in de startnotitie meer als vraag meegegeven maar ik zou ook benieuwd zijn naar wat de reflectie van de wethouder daarover is en of het ook lukt om dat op een hoogwaardig niveau uit te voeren? Ten tweede, de kwaliteit van huisvesting en dan is het bijvoorbeeld schimmel, al dat soort dingen. Dan is het ook in het verlengde van integraal kijken naar de problemen.

De heer Van der Linden: Oké. Nou, misschien om bij dat laatste te beginnen. In die integrale beleidsvisie hebben we natuurlijk wel een en ander gezegd over de samenhang

die hier is tussen opleidingsniveau, beschikbaarheid van werk, wonen, leefomgeving, enzovoorts. We weten ook dat een deel van onze inzet op alle sociaal domein vraagstukken landt steeds op dezelfde adressen. Er zijn adressen die hebben maar één of twee aanspraken op een zorgdomein, bijvoorbeeld alleen maar jeugd of alleen maar Wmo, maar er zijn ook adressen waar wel vier, vijf, zes hulpverleningsstromen samenkomen. Nou, dat heeft ook vaak met wonen te maken. Wonen zelf zit natuurlijk meer in de Huisvestingsverordening dus daar zit niet zo heel veel nadrukkelijke aandacht in de gezondheidsnota.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, u denkt na en u heeft toch nog een vraag.

Mevrouw Schnabel: Nou ja, we hebben het natuurlijk over bestaanszekerheid als de basis. De kwaliteit van je woning, dat vormt natuurlijk ook, ja, zeg maar de basis van je leven dus in die zin zou dat ook daar onder te scharen zijn. En buiten dat gezonde leefomgeving, milieu en andere zaken, die gaan daar ook mee gepaard. Dus in principe zou er wel een plek kunnen zijn ook voor dit.

De voorzitter: Wat vindt de wethouder daarvan?

De heer Van der Linden: Ja, ik heb daar zo gauw geen antwoord op moet ik zeggen. De Dienst Gezondheid en Jeugd doet heel veel of werkt heel veel samen met bijvoorbeeld de Omgevingsdienst en ook met onze eigen gemeentelijke organisatie. Maar ik heb zo gauw geen gedachtegang die leidt tot, we doen ook veel rond veilig wonen. Ik kijk even naar rechts, hebben we daar ... Zullen we het even als technische vraag beschouwen?

De voorzitter: Dit gaat nu buiten de microfoon om natuurlijk. Misschien kan de wethouder daar ook nog eventjes ...

De heer Van der Linden: Nou, er wordt eigenlijk geraakt aan dingen die we net al even een beetje bespraken, medische milieukunde is dan het vakgebied waar het om gaat. Nou, daar zit wel een link in. Ja, en bij woningtoezicht. En als je het hebt over hoe mensen wonen in bijvoorbeeld een huurwoning waar het niet zo goed gaat, ja, dan heb je sowieso al wel met de Dienst Gezondheid Jeugd te maken. Bijvoorbeeld als het gaat om GGZ, daar zit vaak ook wel een gezondheidsaspect aan. Ja, concreter dan dit kan ik het nu even niet maken.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers. O, ja. Mevrouw Schnabel, u had twee vragen.

Mevrouw Schnabel: Ik heb twee vragen gesteld.

De voorzitter: Ja, dat wist ik niet. Nee. Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Nee, de eerste vraag zou, de wethouder gaf aan dat die de tweede vraag als eerste zou beantwoorden. Maar de eerste vraag is dus ...

De heer Van der Linden: Nou, ik ben achter de komma op de eerste vraag ook ingegaan want die ging over wonen toch? Dan moet u de eerste vraag nog ...

De voorzitter: Over het niveau van gezondheid toch?

De heer Van der Linden: O ja.

Mevrouw Schnabel: Nee, dit ging over op welk niveau gaan we de gezondheidsbevordering in onze de stad uitvoeren?

De heer Van der Linden: Op welk niveau? Nou, ik denk ongeveer het niveau wat we nu hebben, met extra nadruk op een aantal uitgangspunten. Nou ja, goed, dan is even de wedervraag, wat zou u verwachten? Bedoelt u dat, kijk, we kunnen niet, ik vind het moeilijk om nu bijvoorbeeld af te spreken met u van, nou, 100 procent van de adressen weet 100 procent van alle tijd alle informatie tot zich te nemen of zo. Dat is een ingewikkelde indicator. Wat zou u hierin verwachten van de dienst of van ons als gemeente?

Mevrouw Schnabel: Nou ja, wij waren eigenlijk meer benieuwd wat de wethouder daar zelf van verwacht maar dat ...

De heer Van der Linden: Nou ja, wat ik verwacht en zoals het ook werkt is dat de dienst goed in staat is om de eigen expertise op alle niveaus in te zetten, zowel richting gemeentes als soms richting woningcorporaties als ook soms op scholen. Soms ook in samenwerking met de Omgevingsdienst. Dus alle kennis die de dienst in huis heeft is beschikbaar. Daarmee halen we niet alleen rond gezondheid maar ook rond alle andere werkzaamheden van de dienst bereiken we de goede doelgroepen. Alleen wat je wel merkt, bijvoorbeeld rond Veilig Thuis merk je dat we heel veel capaciteit nodig hebben om alle vragen goed te kunnen oppakken. Rond GGZ merk je dat ook wel eigenlijk. Dus ik denk dat we goed in staat zijn om alle vragen op inhoud te beantwoorden maar capaciteit is soms een aandachtspunt. Ik hoor onrust bij de voorzitter.

De voorzitter: Ik weet niet wat u hoort, of u stemmen hoort maar ik ben geen, ik heb geen last van onrust in ieder geval. Ja. Mevrouw Schnabel toch nog want volgens mij is het een moeilijk gesprek dit maar ...

Mevrouw Schnabel: Nou ja, kan er misschien dan wat meer duidelijkheid in komen in het uitvoeringsprogramma?

De heer Van der Linden: Die nemen we mee, die vraag. Ja?

De heer Katif: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers was eerst en dan bent u, mijnheer Katif.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Ja, ook in onze eerdere oordeelsvormende woordvoering heb ik er wel dat over opgemerkt, dat er natuurlijk veel verbondenheid is met de verschillende programma's. We hebben het nu natuurlijk specifiek over de nota publieke gezondheid. Misschien is het wel goed om in de uitwerking ook wel even aan te geven wat publieke gezondheid en waar dit nou specifiek niet over gaat. Zodat we ook wel de grenzen van deze nota bewaken omdat we natuurlijk niet in gezondheid ook alles van zorg kunnen beïnvloeden, dit gaat echt wel over een heel specifiek gebied. Ik denk dat dat wel van belang is voor ons allemaal om

ook wel de beperking daarin te zien. Als je dan een focus moet leggen, dan moet je natuurlijk kijken van wat je als gemeente kan beïnvloeden en dat is een mening.

De voorzitter: Dus de duidelijkheid van, waar zijn we wel van, wat doen we wel en wat doen we niet. Wethouder.

De heer Van der Linden: Nou ja, ik dacht even dat u ging zeggen, alles is gezondheid want dat is namelijk zo. Maar ik denk ook dat we ons moeten begrenzen, dat klopt. En ik heb al gewezen op die samenhang met al die andere thema's waar we ook beleid op hebben. Ja, punt.

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Ja, voorzitter, dank je wel. Ik heb in mijn woordvoering weliswaar een beetje, ja, hoe moet ik het zeggen, niet helemaal zichtbaar.

Maar het ging namelijk om ouderen en met name ouderen in onze stad. Ik hoorde namelijk de wethouder niks over ouderen zeggen. Als we het hebben over eenzaamheid is het ook een prioritering, dan heb ik, dat is een van de prioriteiten die ik, nou ja, wij als Beter Voor Dordt wel inzien. Daar heb ik u niet over gehoord.

De voorzitter: Ouderen en eenzaamheid.

De heer Van der Linden: Ja, maar die staat wel in de startnotitie hè? Het was zelfs zoveel over ouderen dat sommige van u zeiden, gaat het ook nog over jongeren? Dus daar ben ik op ingegaan en het staat onder het kopje gezond oud worden staat een en ander. Punt. Dank.

De voorzitter: De commissie. De heer Van Ballegooijen toch nog. Gaat uw gang.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wilde toch nog één laatste noem het een tip meegeven aan de wethouder als het gaat om die monitoring, om die doelstellingen. Recent is de Rekenkamer met een rapport gekomen, armoede is niet niks. Daar is een van de aanbevelingen was ook om doelstellingen te formuleren en om dat eens te linken aan de uitgangspunten. Daar is dat heel goed beschreven wat mij betreft hoe dat zou kunnen. Dat is natuurlijk een ander onderwerp maar ik denk dat dit deel relevant kan zijn dus daar kunt u wellicht vinden wat ik er in ieder geval mee bedoelde.

De voorzitter: Dan ga ik weer even kijken of ik het goed heb, Ayverdi. Ja, het komt een keer goed, mijnheer Ayverdi. Gaat uw gang.

De heer Ayverdi: Dat komt goed, voorzitter. Ik vind de inhoudelijke uitgangspunten als ik een conclusie moet trekken vind ik wel oké. Vooral de aanwezigheid van sociale inclusie als onder context preventief werken. Want het is een feit dat er duizenden Dordtenaren in Dordrecht zijn die verschillende culturele achtergronden hebben en daarom vind ik het belangrijk dat sociaal inclusie er ook bij staat. Want ik vind en ik denk ook of ik steun de studies die betogen dat sociaal inclusieve en cultuursensitieve zorg eigenlijk een stimulans zijn voor mensen met verschillende culturele achtergronden bij het herstellen

of het sneller herstellen van deze mensen. Dan heb ik het over mensen die niet zijn geboren in Dordrecht maar wel Dordtenaren zijn. Die uit het buitenland komen eerste generatie of de kinderen daarvan. Ik vind dat dus heel erg belangrijk dat het hier ook direct staat en ja, ik wil dat even toevoegen, voorzitter.

De voorzitter: Nou, dat is in ieder geval een compliment richting de wethouder op dat punt denk ik. En dan is het stil en dan ga ik de commissie natuurlijk even vragen, ik heb in ieder geval gehoord van GroenLinks dat ze een amendement overwegen waarbij dan wordt aangegeven door de wethouder van, maak daar dan een motie van. Dat is correct neem ik aan? De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Ja, dank, voorzitter. Wij overwegen ook nog een motie.

De voorzitter: Oké, waarvan akte. De heer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter, als ik gewoon een voorstel mag doen. Volgens mij heb ik hier heel veel positiefs gehoord dus ik denk dat dit een hamerstuk kan zijn waarin eventueel gesproken wordt over moties en amendementen, twee minuten spreektijd, zijn we klaar toch?

De voorzitter: Nou ja, dit, ik denk even ... Ik zeg al, ik denk dat dat inderdaad wel een juiste conclusie is. De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ja, voorzitter, daar sluit ik me bij aan. Dit kan gehamerd worden maar we wachten natuurlijk op de echte nota. Ik zou eigenlijk willen zeggen van, laten we dan moties en amendementen daar plaatsen, dat vind ik iets zuiverder. Laten we eerst gewoon afwachten wat er in de nota staat. Maar goed, dat ben ik dan, maar goed dat ...

De voorzitter: Ja, dat is een mening. De heer Katif.

De heer Katif: Nou, voorzitter, ik sluit me echt volledig aan bij de SP want in principe weten we nog niet wat er in de nota komt te staan inhoudelijk. Kijk, natuurlijk, het staat voor iedereen vrij om een amendement en motie in te dienen maar zolang die inhoudelijk niet weet wat in ... Dat snap ik even niet. Ik zou bijna zeggen, doe een beroep op de beide partijen om gewoon even te wachten totdat de notitie gewoon klaar is. En dan kunnen we het hameren.

De voorzitter: Nou loop ik natuurlijk ook wel een tijdje mee, mevrouw Koene misschien nog net iets langer. Maar inderdaad, op een startnotitie inderdaad amenderen en moties indienen moet je je altijd wel de vraag stellen of dat inderdaad nuttig is? Maar nogmaals, ik ga er niet over. Het is aan de partijen zelf om dat te bepalen. En ja, dan horen wij of vooralsnog zijn er twee moties nu in ieder geval die waarschijnlijk worden ingediend. En dan blijkt, dan komt het in ieder geval op de agenda. Worden er geen moties ingediend, dan wordt het een hamerstuk. Mevrouw Koene, u wilde nog wat zeggen.

Mevrouw Koene: Nou ja, kijk, als u mij gaat beschuldigen van dat ik nog langer, dat klopt overigens. Nee hoor, maar ik bedoel, het is inderdaad, laat ik het dan heel netjes zeggen, ik denk dat we het vertrouwen moeten geven aan de wethouder om eerst eens aan de

slag te gaan met wat die gehoord heeft. En in die zin steun ik de heer Hartmeijer, die ook overigens zo de raad in kan. Ja, ik wou net zeggen. Nee, dus hè, laten we dat nou eerst zijn beloop laten en dan daarna gaan kijken of er nog iets gered moet worden.

De voorzitter: Nou, goed, dat in ieder geval daarvan ook akte. De partijen die hebben gezegd van, nou, wij overwegen een motie, daar horen we dat nog van. Ik moet toch wel even aangeven dat er een toezegging is met betrekking tot de alcoholreclame. Een technische vraag die ook nog beantwoord zal worden. En dan sluit ik deze vergadering en dan wens ik u nog een prettige avond.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 2024.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

A.W. Kolff